

Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol
Ar gyfer y Flwyddyn yn Diweddu 31 Gorffennaf 2024

Cynnwys

Personél Rheoli	2
Adroddiad y Corff Llywodraethu	3
Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	21
Datganiad ar Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth	30
Datganiad o Gyfrifoldebau Aelodau'r Gorfforaeth	31
Adroddiad Archwilwyr Annibynnol	33
Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr	37
Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn	38
Mantolenni	39
Datganiad Cyfunol o Lif Arian	40
Nodiadau ar y Cyfrifon	41

Personél Rheoli

Personél Rheoli Allweddol

Diffinnir personél rheoli allweddol fel aelodau o'r Grŵp Cynllunio Strategol ac fe'u cynrychiolwyd gan y canlynol yn 2023/24:

- Mark Jones, Prif Swyddog Gweithredol a Swyddog Cyfrifyddu
- Kelly Fountain, Pennaeth
- Nikki Neale, Dirprwy Bennaeth Cwricwlwm, Ansawdd, Dysgu ac Addysgu
- Paul Kift, Dirprwy Bennaeth Sgiliau a Phartneriaethau
- Sarah King, Dirprwy Bennaeth Pobl a Lles
- Mike Glover, Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS

Bwrdd y Llywodraethwyr

Mae rhestr lawn o'r Llywodraethwyr i'w gweld ar dudalennau 22-23 o'r datganiadau ariannol hyn. Gweithredodd Mrs S Barron fel Clerc y Gorfforaeth nes iddi ymddeol ym mis Awst 2023. Penodwyd Mrs A Kirk fel Clerc y Gorfforaeth o 16 Awst 2023.

Cynghorwyr Proffesiynol

Archwilydd datganiadau ariannol a chyfrifwyr adrodd:

Forvis Mazars

90 Victoria Street

Bristol

BS1 6DP

Cyfreithwyr:

Blake Morgan

Parc Anturiaeth Abertawe

Castle Court

Abertawe

SA7 9LZ

Archwilwyr Mewnol:

TIAA Limited

53 – 55 Gosport Business Centre

Aerodrome Road

Gosport

PO13 0FQ

Bancwyr:

HSBC

4A Vaughan Street

Llanelli

SA15 3TY

Barclays

1-3 Windsor Place

Caerdydd

CF10 3BX

Adroddiad y Corff Llywodraethu

Mae'r aelodau'n cyflwyno eu hadroddiad a'r datganiadau ariannol wedi'u harchwilio am y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2024.

Statws cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 at ddiben cynnal Coleg Gŵyr Abertawe. Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 Deddf Elusennau 2011.

Budd Cyhoeddus

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 Deddf Elusennau 2011 ac fe'i rheoleiddir gan Lywodraeth Cymru. Mae aelodau'r Corff Llywodraethu, sy'n ymddiriedolwyr yr elusen, wedi'u nodi ar dudalennau 22 - 23.

Wrth osod ac adolygu amcanion strategol y Coleg, mae'r Corff Llywodraethu wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus ac yn arbennig ei ganllawiau atodol ar hyrwyddo addysg. Mae'r canllawiau yn amlinellu'r gofyniad bod rhaid i bob sefydliad a hoffai gael ei gydnabod fel elusen ddangos, yn benodol, bod ei nodau er budd y cyhoedd.

Wrth gyflawni ei genhadaeth, mae'r Coleg yn darparu'r buddion cyhoeddus adnabyddadwy canlynol trwy hyrwyddo:

- Addysgu o safon uchel
- Cysylltiadau â phrifysgolion yn y DU er mwyn hybu cyfleoedd addysg uwch
- Ehangu cyfranogiad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol
- Hanes cyflogaeth gwych i fyfyrwyr
- Systemau cymorth cadarn i fyfyrwyr
- Cysylltiadau â chyflogwyr, diwydiant a masnach.

Cefndir

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn gweithredu ar draws dinas Abertawe ar nifer o safleoedd: Campws Gorseinon, Campws Tycoch, Campws Hill House, Campws Llwyn y Bryn, Plas Sgeti a Chanolfan Hyfforddi CGA (Llys Jiwbilî), yn ogystal â Hyb Cyflogadwyedd Ffordd y Brenin. Mae nifer fawr o fyfyrwyr o'r tu allan i'r ddinas yn dod i'r Coleg, ac mae rhai ohonynt yn teithio cryn bellter i wneud hynny.

Ein nod yma yw cynnig cyfleoedd dilyniant o lefel astudio mynediad i israddedig gyda lefelau priodol o gymorth i fyfyrwyr beth bynnag fo'u man cychwyn. Rydym yn benderfynol o gefnogi polisïau Llywodraeth Cymru, gan sicrhau bod addysg alwedigaethol yn arwain at ganlyniadau gwerth chweil.

Ein Cenhadaeth:

“Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn cael ei barchu a’i werthfawrogi am ddarparu addysg a hyfforddiant o’r safon uchaf sy’n ysbrydoli a chefnogi ein holl ddysgwyr i gyflawni eu llawn botensial”

Ein Gweledigaeth:

“Arwain y ffordd ym maes addysg a hyfforddiant i’r holl ddysgwyr, cyflogwyr a’r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu ”

Ein Ffocws:

“Mae’r Coleg wedi nodi pum cyfeiriad strategol ‘craidd’ a nodau cysylltiedig a fydd yn cefnogi’r Coleg i gyflawni ei weledigaeth a’i genhadaeth.

Ffocws ar ein dysgwyr a’n cymunedau.

Perfformiwr o’r radd flaenaf.

Arweinydd yn y sector.

Cyflogwr o ddewis.

Sefydliad cynaliadwy.

Gweithredu cynllun strategol

Ym mis Ionawr 2021, mabwysiadodd y Coleg gynllun strategol ar gyfer y cyfnod 2020 - 2024.

Mae'r cynllun strategol yn cynnwys targedau'n ymwneud ag Ansawdd, Myfyrwyr, Cofrestru, Cyllid ac Ystadau, Staff a Rhagoriaeth. Gosodir y targedau mewn termau absoliwt ac mewn nifer o dargedau, cyfeirir at berfformiad perthnasol y Coleg yng nghyd-destun colegau AB eraill.

Yn ogystal, ategir y cynllun strategol gan Gynllun Gweithredol Blynyddol mwy manwl ac yna fe'i cysylltir â chynlluniau adrannol.

Mae'r Gorfforaeth yn monitro perfformiad y Coleg yn erbyn y cynlluniau hyn. Caiff y cynlluniau eu hadolygu a'u diweddarau bob blwyddyn. Mae cyfres o ddangosyddion perfformiad wedi cael eu cytuno i fonitro gweithrediad llwyddiannus y polisiau.

Mae Cynllun Strategol nesaf y Coleg ar gyfer 2025 - 2029 bron wedi'i gwblhau a chaiff ei lansio yn Ionawr 2025.

Mae'r Coleg yn ymroddedig i arsylwi ar bwysigrwydd mesurau a dangosyddion sector a data a gynhyrchir gan Lywodraeth Cymru sy'n ystyried mesurau fel cyfraddau llwyddo.

Mae'n ofynnol i'r Coleg gwblhau'r Cofnod Cyllid blynyddol ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae'r Coleg yn dadansoddi ei berfformiad ariannol yng nghyd-destun colegau AB eraill ac yn defnyddio'r wybodaeth feincnodi i osod targedau yn y dyfodol. Mae'r Coleg yn defnyddio'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru i oleuo ei adolygiad o'i lechyd Ariannol. Mae'r Coleg wedi hunanasesu bod ganddo iechyd ariannol "Categori A". Diffiniad Categori A Llywodraeth Cymru yw: "Mae sefyllfa ariannol yn sefydliad a'i strategaeth ariannol yn cefnogi'r cynllun sefydliadol yn llawn".

Pobl

Mae'r Coleg yn cyflogi 1,121 o bobl (cyfrif pennau ar gyfartaledd) y mae 635 ohonynt mewn adrannau addysgu.

Enw da

Mae gan y Coleg enw da'n genedlaethol ac yn lleol mewn perthynas ag amrywiaeth y ddarpariaeth y mae'n ei chynnig ac ansawdd y dysgu ac addysgu a gaiff eu cynnig. Mae cynnal brand ansawdd yn hanfodol ar gyfer llwyddiant y Coleg o ran denu myfyrwyr a chysylltiadau allanol.

Nifer y myfyrwyr

Yn 2023/24 mae'r Coleg wedi darparu gweithgaredd sydd wedi cynhyrchu £31.8 miliwn ym mhrif ddyfarniad cyllid y corff ariannu (2022/23 – £29.8 miliwn). Roedd gan y Coleg oddeutu 4,000 o fyfyrwyr amser llawn a 3,500 o fyfyrwyr rhan-amser. Yn ogystal, mae'r Coleg yn darparu hyfforddiant i ryw 3,000 o brentisiaid trwy raglenni Dysgu Seiliedig ar Waith Llywodraeth Cymru.

Datblygiadau i'r cwricwlwm

Mae'r Coleg wedi parhau i ganolbwyntio ar feysydd â blaenoriaeth fel y nodwyd o wybodaeth am y farchnad lafur, sef:

- Cyrsiau carbon sero net/gwyrdd
- Adeiladu
- TGCh a Thechnolegau Digidol (gan gynnwys llythrennedd digidol)
- Y Sector Ynni

Mae Rheolwyr Cwricwlwm wedi gweithio gyda chyflogwyr ac arbenigwyr diwydiant yn y meysydd hyn. Yn ogystal, gwnaed defnydd cynyddol o fyrddau diwydiant er mwyn llywio a chyfarwyddo datblygiadau cwricwla'r dyfodol.

Mae gan y Coleg enw cryf am arloesedd a newid yn y cwricwlwm. Dros y blynyddoedd, mae wedi cyflwyno cyrsiau newydd mewn sawl maes cwricwlwm er mwyn diwallu anghenion myfyrwyr yn well. Mae'r Coleg wedi parhau i gynyddu ei ddarpariaeth ym meysydd adeiladu a TGCh yn enwedig trwy brentisiaethau.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio gyda nifer o Sefydliadau Addysg Uwch, ac mewn partneriaeth mae'n addysgu Prentisiaethau Gradd mewn Cyfrifiadureg ac mewn Peirianeg.

Mae'r Coleg yn parhau i ehangu'r amrywiaeth o gyrsiau ar gyfer myfyrwyr sydd mewn perygl o fod yn NEET (heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant) trwy fentrau megis "Dilyniant i Addysg Uwch" ac Astudiaethau Galwedigaethol Lefel 1. Llwyddodd y Coleg i ehangu ei ystod o raglenni ysgol haf ar gyfer myfyrwyr mewn perygl gyda llawer wedyn yn cofrestru ar raglenni amser llawn. Roedd y cyrsiau hyn wedi darparu sesiynau blasu i gadw pobl ifanc mewn addysg a'u galluogi i symud ymlaen i raglenni galwedigaethol yn y flwyddyn ganlynol. Yn ystod y flwyddyn, cwblhaodd y Coleg waith ar yr Hwb Gwyrdd i wella darpariaeth y cyrsiau i'r garfan hon o fyfyrwyr.

Bu twf parhaol mewn cyrsiau ESOL oherwydd y galw cynyddol amdanynt.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio'n agos gydag ysgolion lleol drwy gyflwyno ei raglenni 'Coleg Iau' i bobl ifanc rhwng 14 ac 16 oed. Mae'r rhaglenni hyn yn darparu amrywiaeth o weithgareddau gyda'r nod o ennyn diddordeb ac ysbrydoli pobl ifanc, gan eu hannog i barhau mewn addysg ôl-16. Yn ogystal, mae'r Coleg yn darparu rhaglenni 'Prentisiaethau Iau' ar y cyd ag ysgolion lleol sy'n darparu dewis i bobl 14 oed fynd i'r coleg yn amser llawn.

Mae'r Coleg yn parhau i gynnig amrywiaeth eang o raglenni Lefel 3, gan gynnwys Safon Uwch mewn dros 40 o wahanol bynciau. Ategir y rhaglen Safon Uwch gan raglen diwtorial arbenigol i'r rhai sy'n gwneud cais i Rydgrawnt neu i broffesiynau meddygol. Mae'r Coleg yn falch o ddilyniant myfyrwyr o'r Coleg i Rydgrawnt ac i Brifysgolion Russell Group.

Datblygwyd y dilyniant hwn trwy gysylltiadau'r Coleg â Phrifysgol Caergrawnt trwy eu rhaglen HE+ a thrwy arwain gweithgareddau Canolfan Seren a ariennir gan Lywodraeth Cymru.

Ansawdd a Safonau

Yn 2023/24 mae asesiadau allanol i bob dysgwr bellach wedi dychwelyd i'r hyn yr oeddent cyn Covid ac ni chafodd canlyniadau eu sefydlogi mwyach ar y cyfartaleddau uwch. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi dychwelyd i gyhoeddi meincnodau perfformiad. Mae canlyniadau'r Coleg yn cael eu cymharu â ffigurau cenedlaethol yn ogystal â thueddiadau, gan gynnwys cyfraddau cyn Covid. Mae'r prif

ganlyniadau o ran cwblhau llwyddiannus yn cael eu hadrodd ar wahân ar gyfer rhaglenni galwedigaethol a Safon Uwch. Mae'r data galwedigaethol mwyaf diweddar sydd wedi'i ddilysu fel a ganlyn:

Cyfraddau Llwyddo Galwedigaethol (Tueddiadau)						
Level		2022-2023 Success Rates	2021-2022 Success Rates	2018-2019 Success Rates	2-Year Trend	4-Year Trend
All Vocational Main Qualifications	All	76%	71%	80%	5%	-4%
	National outcomes	78%	74%	80%	4%	-2%

Mae canlyniadau 2023/24 yn cael eu dilysu ar hyn o bryd. Fodd bynnag, y cyfraddau cwblhau ar gyfer yr holl raglenni galwedigaethol yw 87%, sef gwelliant o 3% ar 2022/23 a dylai hyn sicrhau bod y gyfradd llwyddo'n cyd-fynd â lefelau cyn Covid.

Mae canlyniadau yn awr yn cael eu mesur yn erbyn Mesurau Perfformiad Cyson, sy'n cynnwys dosbarthiadau chweched dosbarth ynghyd â cholegau. Mae canlyniadau Safon Uwch A bellach yn cael eu hadrodd dros y rhaglen ddwy flynedd ac mae perfformiad y Coleg fel a ganlyn:

Mesurau Cyson Safon Uwch (Tueddiadau)								
Measure		23/24	22/23	21/22	18/19	2-Year Trend	3- Year Trend	Pre- Covid Trend
3 A*-E A Levels	16	69%	60%	68%	61%	9%	1%	8%
	17+	43%	40%	38%	47%	3%	5%	-4%
	All	65%	58%	64%	58%	7%	1%	7%
3 A*-C A Levels	16	55%	45%	56%	43%	10%	-1%	12%
	17+	29%	29%	22%	23%	0%	7%	6%
	All	50%	43%	51%	39%	7%	-1%	11%
3 A*-A A Levels	16	15%	12%	20%	13%	3%	-5%	2%
	17+	4%	4%	2%	3%	0%	2%	1%
	All	13%	11%	17%	11%	2%	-4%	2%
Early Drop Out (8 weeks)		4%	1%	2%	4%	3%	2%	0%
Retention from AS-A2		80%	79%	83%	79%	1%	-3%	1%
Learners Completing A2		97%	95%	96%	96%	2%	1%	1%
Learners Completing AS		93%	93%	90%	95%	0%	3%	-2%

Mae'r ffigurau hyn yn cwmpasu'r tair blynedd diwethaf, ac yn dangos canlyniadau cyn Covid. Mae hyn yn dangos bod cyfraddau llwyddo'r Coleg wedi cynyddu dros y ddwy flynedd ddiwethaf, ac yn rhagori ar y canlyniadau cyn y pandemig.

Dysgu Seiliedig ar Waith (DSW) – Cymru

Mae Coleg Gŵyr Abertawe yn contractwr arweiniol ar gyfer Fframwaith Rhaglen Comisiynu Prentisiaethau Llywodraeth Cymru a ddechreuodd ar 1 Awst 2021 ac sy'n rhedeg tan 31 Gorffennaf 2025, gyda Llywodraeth Cymru yn cymryd yr opsiwn i ymestyn y cytundeb tan 31 Gorffennaf 2026 cyn trosglwyddo rheolaeth Prentisiaethau i MEDR, Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, ar 1 Awst 2024. Mae opsiwn ar gael o hyd i MEDR ehangu hyn am flwyddyn arall tan 31 Gorffennaf 2027.

Mae'r Coleg yn parhau i dyfu ei contract a'i ddarpariaeth Dysgu Seiliedig ar Waith ar draws ystod eang o gyfleoedd hyfforddi Prentisiaeth, gan weithio gyda thros 1,200 o gyflogwyr a 3,162 o brentisiaid yn 2023/24.

Yn 2023/24, cyflawnwyd y contract drwy gyfuniad o ddarpariaeth fewnol a saith partner cyflenwi allanol (is-contractwyr). Trwy ein rhwydwaith o bartneriaid cyflenwi, rydym yn cynnig prentisiaethau mewn 52 o wahanol lwybrau cyflenwi ar draws y rhan fwyaf o'r lefelau prentisiaeth sydd ar gael yn y llwybrau hyn. Arweiniodd hyn at gyflenwi 96 o wahanol raglenni prentisiaeth ar draws ein contract.

Mae tîm Ansawdd y Coleg yn parhau i weithio gyda'r tîm DSW canolog i weithredu cynllun datblygu ansawdd DSW cynhwysfawr er mwyn parhau i wella strategaeth a phrosesau, datblygu adnoddau a sicrhau darpariaeth o ansawdd uchel ar gyfer prentisiaid a'u cyflogwyr.

Mae'r Coleg yn parhau i ehangu ein cynnig cwricwlwm DSW mewn ymateb i anghenion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. Rydym yn cynnig prentisiaethau ar draws pob rhanbarth yng Nghymru mewn sawl maes pwnc arbenigol a ni yw'r unig ddarparwr sy'n cynnig rhai o'r llwybrau prentisiaeth arbenigol hyn yng Nghymru. Mae'r Coleg yn parhau i ddatblygu ei gynnig prentisiaeth mewn ymateb i flaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Rhanbarthol, gan ddyrannu mwy o gyllid prentisiaeth i'r meysydd sy'n perfformio'n well, llwybrau o bwysigrwydd strategol/prinder sgiliau ac ati. Ymhellach, mae nifer y prentisiaethau a ddechreuwyd hefyd wedi'u lleihau mewn meysydd sy'n perfformio waethaf hyd nes y dangosir gwelliannau pellach.

Mae'r Coleg wedi meithrin enw da ar y cyd â chyflogwyr, rhanddeiliaid a Llywodraeth Cymru o ran datblygu a darparu cwricwlwm prentisiaeth ymatebol i ateb anghenion sector presennol a'r rhai sy'n dod i'r amlwg. Cydnabuwyd hyn fel cryfder arbennig yn ein harolygiad DSW gan Estyn a gofynnwyd i ni ddarparu astudiaeth achos o ymarfer effeithiol.

Cyfraddau cwblhau'r Fframwaith – prentisiaid a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru

Blwyddyn Contract	Cyfradd Cwblhau'r Fframwaith
2018/19	78%
2019/20 ¹	72%
2020/21 ¹	74%
2021/22 ¹	68%
2022/23	74%
2023/24 ²	76%

¹Cydnabu Llywodraeth Cymru ac Estyn effaith negyddol Covid 19 a'r argyfwng economaidd dilynol ac nid ydynt wedi defnyddio na chyhoeddi data cwblhau fframwaith ar gyfer darparwyr na'r rhwydwaith DSW ar gyfer 2019/20 a 2020/21 nac ar gyfer y Rhwydwaith DSW ar gyfer 2021/22. Nid ydynt ychwaith yn defnyddio ein data mewnol fel rhan o archwiliadau neu arolygiadau ansawdd, gan nad yw wedi'i ddilysu'n allanol. Felly mae'r cyfraddau cwblhau fframwaith ar gyfer 2019/20 a 2020/21 yn y tabl uchod yn dod o ddata mewnol ac nid ydynt wedi'u dilysu'n allanol, yn wahanol i flynyddoedd blaenorol.

²Ar gyfer 2023/24 mae'r gyfradd fframwaith sef 76% yn un dros dro gan nad yw'r data terfynol ar gyfer 2023/24 ar gael eto.

2023/24 yw'r flwyddyn gyntaf ers Covid y byddwn wedi bodloni dangosydd cyflawni perfformiad ansawdd y fframwaith sef 75% a osodir gan Lywodraeth Cymru. Yn 2022/23, nododd Llywodraeth Cymru bod eu targed cwblhau fframwaith sef 75% (a osodwyd cyn y pandemig) yn uchelgeisiol ar gyfer 2019/20 i 2022/23 oherwydd effaith ffactorau allanol (pandemig ac economaidd).

Mae rhai o'n sectorau cyflenwi prentisiaethau allweddol yn dangos cyfraddau cwblhau fframwaith cryf iawn sy'n rhagori ar ffigurau cenedlaethol e.e. y cyfraddau cyflawni fframwaith Iechyd a Gofal Cymdeithasol yw 75% ar gyfer Lefelau 2 a 3, a 69% ar gyfer Prentisiaethau Uwch. Mae gan y maes cyflenwi hwn enw da cryf yn y sector am hyfforddiant o ansawdd uchel o ran addasu i amgylchiadau ac anghenion datblygol cyflogwyr ac am barhau i gynyddu nifer ac amrywiaeth ei brentisiaethau, a hwnnw yw ein maes cyflenwi prentisiaethau mwyaf.

Mae ein gwaith o wella ansawdd prentisiaethau a'n strategaeth Prentisiaethau i Bawb i Gymru a Lloegr yn parhau i gael effaith go iawn ar ein prentisiaid a'u cyflogwyr, fel y cydnabuwyd gan ein Gwobrau Amrywiol y DU yn 2023/24:

Gwobr Beacon Cymdeithas y Colegau 2023/24 am Ehangu Cyfranogiad – am ein gwaith Prentisiaethau i Bawb a'r effaith ar recriwtio, cyrhaeddiad a dilyniant i brentisiaid ag anabledd, anghenion dysgu ychwanegol neu gyflwr iechyd sy'n effeithio ar waith/fywyd.

Gwobrau Prentisiaethau NTFW 2023 Cymru – Cyflogwr y Flwyddyn Macro – Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe mewn partneriaeth â Choleg Gŵyr Abertawe a hyfforddiant Llwybrau, NPTC am ein gwaith cydweithredol i ymgorffori a chynyddu prentisiaethau i ateb anghenion datblygu gweithlu'r cyflogwr hwn.

Enillydd Gwobr Effaith Gymdeithasol Gwobrau Inside Out 2023 – am ein Prentisiaethau i Bawb.

Darparwr Lles y Flwyddyn – Canmoliaeth Uchel Gwobrau Inside Out 2023 – am ein cymorth lles i brentisiaid a staff gan gynnwys ein Pecyn Offer Iechyd Meddwl ar-lein.

Enillydd Gwobr Ysbrydoli 'Sgiliau ar gyfer Gwaith' Y Sefydliad Dysgu a Gwaith – enillwyd gan Brentis Gwaith Coed Coleg Gŵyr Abertawe a Chyngor Abertawe am arddangos ei daith anhygoel a thrawsnewid ei fywyd trwy ddysgu ar brentisiaeth.

Cyrraedd Rownd Derfynol Ysgol/Coleg y Flwyddyn Gwobrau Symudedd Cymdeithasol – roedd yr enwebiad yn cynnwys ein hymgyrch Prentisiaethau i Bawb a phartneriaeth ddysgu Novus/Gŵyr gyda Charchar y Parc.

Ym mis Rhagfyr 2023, roedd arolwg Estyn ar ein darpariaeth Prentisiaethau yn hynod lwyddiannus. Er nad yw Estyn yn rhoi graddau mwyach, cafodd ein perfformiad cryf ei adlewyrchu yn adroddiad yr arolwg gydag ychydig iawn o argymhellion (roeddem eisoes wedi nodi'r rhain yn ein cynllun datblygu ansawdd), a'r ffaith bod Estyn wedi yn gofyn i ni gyflwyno dwy astudiaeth achos o Ymarfer Effeithiol ar gyfer eu gwefan.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio'n agos gyda dwy Brifysgol i gyd-ddarparu rhaglenni Prentisiaethau Gradd ar gyfer TG a Pheirianeg. Ariennir y rhain gan gcontractau Medr (Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) gynt) gyda'r Prifysgolion sy'n is-gontractio i ni.

Darpariaeth Prentisiaethau Llywodraeth Lloegr 2023/24

Mae'r Coleg yn parhau i dderbyn cynigion prentisiaethau bach, arbenigol yn Lloegr. Ar gyfer 2023/24, roedd gan y Coleg 55 o brentisiaid (38 yn parhau a 17 yn dechrau) ar draws 16 cwmni yn gweithio gyda Hyfforddiant GCS a'r Adran Beirianeg. Yn 23/24, fe wnaethom gynnig safonau prentisiaeth Lloegr ar draws pedwar llwybr.

Cyfraddau Cyflawni Cymhwyster – Prentisiaid a ariannwyd gan Lywodraeth Lloegr

Blwyddyn contract	Ein Cyfradd Cyflawni Cymhwyster	Cyfartaledd Sector CCC (ystadegau cenedlaethol)	Cyfanswm prentisiaid ESFA ar raglen gyda CGA
2018/19	95%	64%	99
2019/20 ¹	73%	58%	37
2020/21 ²	45%	53%	35
2021/22 ³	25%	51%	32
2022/23 ⁴	50%	54.3%	62
2023/24 ⁵	57%	Ddim ar gael eto	55

¹Ni chyhoeddwyd CCC lefel sefydliad gan ESFA, dim ond cyfartaledd sector, felly, mae ein data a restrir ar gyfer eleni wedi'i gynnwys mewn data mewnol heb ei ddilysu.

²Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau llwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ystyby a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly roedd gan y llwybrau hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y tri llwybr arall gyfraddau cyflawniad o 100%, 100% a 67%

³Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau llwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ystyby a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly roedd gan y llwybrau hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y ddau llwybr arall gyfraddau cyflawniad o 100%.

⁴Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan un llwybr lle bu oedi o ran cyflawniad gan fod pob dysgwr yn gweithio mewn ystyby a bu oedi o ran ei gyflawniad arfaethedig ar y rhaglen ddysgu oherwydd Covid-19. Felly, roedd gan y llwybr hwn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y llwybr arall gyfradd cyflawniad o 100%.

⁵Mae'r ffigur cyffredinol wedi'i ystumio gan ddau llwybr gyda 6 Arweinydd Tîm yn gadael yn gynnar mewn 1 cyflogwr a symudodd gyflogwr ac 1 Gwasanaethau Cyfleusterau yn gadael yn gynnar ac mae disgwyl i'r garfan sy'n weddill gwblhau yn 24/25. Felly roedd gan y ddau llwybr hyn gyfradd cyflawniad o 0%. Fodd bynnag, roedd gan y ddau llwybr arall gyfraddau cyflawniad o 75% a 100%.

Addysg Uwch

Mae'r Coleg yn darparu llwybrau i'w ddysgwyr ddatblygu eu sgiliau, y tu hwnt i lefel 3, gan ategu'r hyn a gynigir gan Brifysgolion Addysg Uwch (AU) yn y rhanbarth. Trwy hyn mae'r Coleg wedi ymrwymo i ddefnyddio ei ddarpariaeth i hwyluso a chefnogi mynediad i gyflogaeth o ansawdd uchel i'w fyfyrwyr. Mae'n rhan o strategaeth y Coleg i barhau i ddatblygu'r cyrsiau hyn, yn bennaf ar lefelau 4 a 5, gyda Phrifysgolion partner yn cynyddu lefel y gweithgaredd AU yng Ngholeg Gŵyr Abertawe.

Yn ogystal, bydd y Coleg yn tyfu ei farchnadoedd rhan-amser a phroffesiynol gan gefnogi llwybrau i gyflogaeth mewn sectorau allweddol. Mae'r sectorau a nodwyd, yn arbennig, yn cefnogi cyflogaeth ar lefel technegydd a galwedigaethol mewn meysydd o bwysigrwydd rhanbarthol gan gynnwys Peirianeg, Adeiladu, 'Gwyrdd', STEM, Addysg ac ADY, Gofal, Gwasanaethau Amddiffynnol a'r Gyfraith. Bydd hyn yn cynnwys dilyniant ar gyfer myfyrwyr presennol y Coleg ynghyd â myfyrwyr allanol a dysgwyr cyflogedig, trwy ddarpariaeth ran-amser mewn gwaith a Phrentisiaethau Uwch. Mae'r strategaeth hefyd yn anelu at gynyddu cofrestriadau myfyrwyr o gefndir ehangu cyfranogiad i sicrhau dilyniant ein myfyrwyr AB a fyddai'n annhebygol o barhau i Addysg Uwch heb y cynnig. Mae derbyn cynigion UCAS yn gadarn yn dangos bod ychydig llai na 50% o fyfyrwyr yn gwneud cais am gymorth DSA, mae hyn yn dangos ein hymrwymiad i'r agenda hon a chefnogi dysgwyr o gefndiroedd ehangu cyfranogiad.

Trwy gydol blwyddyn academaidd 2024/25, a thu hwnt, bydd y Coleg yn adolygu'r ddarpariaeth AU a phenderfynu ar ei strategaeth ar gyfer y dyfodol.

Mae gan y Coleg gysylltiadau â nifer o brifysgolion yng Nghymru, gan gynnig cyrsiau mewn cydweithrediad â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, Prifysgol De Cymru, Prifysgol Abertawe, Prifysgol Caerdydd a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd. Mae tua 100 o fyfyrwyr addysg uwch amser llawn yn y Coleg bob blwyddyn. Mae'r Coleg hefyd yn gweithredu nifer o raglenni AU rhan-amser a rhaglenni proffesiynol mewn meysydd megis Peirianeg, Addysg a Busnes gan gynnwys ei ddarpariaeth gyfrifeg arobryn yn Ysgol Fusnes Plas Sgeti.

Yn dilyn adolygiad QAA llwyddiannus o ddarpariaeth Addysg Uwch y Coleg ym mis Mai 2021 bydd y Coleg yn parhau i fonitro datblygiadau sy'n ymwneud â Medr, y corff goruchwyllo newydd a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru i oruchwyllo addysg ôl-16 yng Nghymru. Fel rhan o hyn bydd yn alinio ei gwricwlwm lefel 4+, gan ystyried a datblygu ei strategaeth ar gyfer lleoli'r Coleg mewn perthynas â threfniadau rheoleiddio yn y dyfodol. Bydd hyn yn rhoi'r Coleg mewn sefyllfa i ymateb i'r cyfleoedd a'r heriau ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-orfodol dros y blynyddoedd nesaf.

Perfformiad Ariannol

Cefnogir perfformiad addysgol y Coleg gan berfformiad ariannol cadarn a chryf. Mae perfformiad ariannol sylfaenol y Coleg, a fesurir fel "EBITDA wedi'i Addasu" (ac a ddiffinnir fel EBITDA cyn eitemau eithriadol ac addasiadau actiwaraidd i bensiwn) fel a ganlyn:

	2023/24 (£000')	2022/23 (£000')
"EBITDA wedi'i addasu"	1,675	3,289
Cyfran o elw mewn cwmni cysylltiol	216	134
Llog net (taladwy)/derbyniadwy	658	361
Arian parod a gynhyrchwyd ar gyfer aifuddsoddi	2,549	3,784
Dibrisiant, dirywiad ac amorteiddiad (net grantiau)	(1,584)	(2,067)
Costau eithriadol staff	(304)	(164)
Budd lleiafrifol	1	1
Gwarged cyn addasiadau pensiwn	662	1,554
Addasiadau actiwaraidd i bensiwn	-	3,930
Gwarged/(Diffyg) am y flwyddyn	662	5,484

Tabl 5 - Perfformiad Ariannol

Canlyniadau ariannol

Cynhyrchodd y Grŵp "EBITDA wedi'i addasu" o £1,675,000 (2022/23: £3,289,000) a chyfanswm incwm cynhwysfawr o £662,000 (2022/23 – £5,484,000).

Ar gyfer 2023/24, cynyddodd cyllid grant rheolaidd y Coleg gan £1,987,000 ar gyfer darpariaeth uniongyrchol i'r myfyrwyr. Mae'r Coleg yn croesawu ymrwymiad Llywodraeth Cymru i'r sector AB drwy'r cyllid ychwanegol. Ar yr un pryd, mae'r Coleg wedi diwallu symudiadau yn y pwynt graddfa cytundebol ar y raddfa gyflog ac mae'n parhau i gyd-fynd â'r gyfradd Cyflog Byw bob mis Tachwedd.

Yn y cyd-destun hwn, mae cynhyrchu gwarged cyn costau pensiwn anariannol i'w hail-fuddsoddi yn y Coleg yn berfformiad i'w ganmol. Mae'r Coleg hefyd yn cydnabod yr angen i fuddsoddi ar gyfer y dyfodol, gan gynnwys datblygu ei ystâd i ateb anghenion y dysgwyr yn y dyfodol. Gan hynny, mae'r Coleg yn parhau i ddarparu'r adnoddau ar gyfer y buddsoddiad hwn yn y dyfodol.

Mae'r datganiadau ariannol yn nodi diffyg Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) ar fantolen y Coleg yn unol â gofynion FRS 102. Mae perfformiad ased cryf yn cynyddu yng nghyfraddau bondiau AAA (ac felly cyfradd disgownt uwch) ac o ganlyniad wedi dileu diffyg pensiwn y CPLIL (2023: £dim diffyg).

Mae mantolen y Grŵp a'r Coleg mewn sefyllfa ased net ar 31 Gorffennaf 2024 sef £43.2 miliwn.

Mae gan y Coleg fantolen gref ar 31 Gorffennaf 2024:

- Asedau net cyfredol gwerth £11.3 miliwn
- Balansau arian parod a buddsoddiad gwerth £16.4 miliwn

Yn ogystal, mae'r Grŵp yn parhau i gynhyrchu gwargedion arian parod ar gyfer buddsoddi yn isadeiledd y Coleg. Felly, mae gan y Coleg gyfleusterau digonol er mwyn cyflawni ei rwymedigaethau. Er hyn, mae rhaid i'r Coleg baratoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol.

Yn ystod y flwyddyn, cyfanswm yr ychwanegiadau asedau sefydlog diriaethol oedd £3,040,000. Cafodd y swm ei wario ar wella tir ac adeiladau'r Coleg (£1,741,000) a phrynu offer (£1,299,000). Ariannwyd y gost yma yn rhannol gan grantiau Llywodraeth Cymru.

Croesawodd y Coleg hefyd grantiau cynnal a chadw a chyfalaf ystadau a grantiau offer a seilwaith TG gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Defnyddiwyd y grantiau hyn yn ystod y flwyddyn i wella cyfleusterau i staff a myfyrwyr. Mae ffocws penodol wedi bod ar ddiweddarau ystad y Coleg ar gyfer effeithlonrwydd ynni ynghyd â gwella'r seilwaith TG.

Mae'r Grŵp yn dibynnu'n sylweddol ar gyrff ariannu'r sector addysg ar gyfer ei brif ffynhonnell gyllid, sef grantiau rheolaidd yn bennaf. Yn 2023/24, darparodd Llywodraeth Cymru 54% (2022/23: 53%) o gyfanswm incwm y Grŵp trwy'r grant rheolaidd. Un o dargedau allweddol y Coleg yn y cynllun strategol yw lleihau lefel y ddibyniaeth ar incwm o grantiau rheolaidd gan Lywodraeth Cymru.

Roedd cwmni cynorthwyol y Coleg, Track Training Limited ("Track"), yn ddarparwr hyfforddiant wedi'i leoli yn ne Cymru, gan ddarparu hyfforddiant ledled y DU. Yn y flwyddyn flaenorol, roedd y cwmni wedi dioddef amodau masnachu anodd. Yn ystod y flwyddyn, cafodd y cwmni ei ddiddymu.

Polisiâu ac amcanion y trysorlys

Rheoli trysorlys yw rheoli trafodaethau llif arian y Coleg, ei drafodaethau bancio, marchnadoedd arian a marchnadoedd cyfalafol; rheolaeth effeithiol o'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau hynny; a'r gorchwyl o sicrhau'r perfformiad gorau'n unol â'r risgiau hynny.

Mae'r Coleg yn gweithredu polisi rheoli trysorlys ar wahân.

Awdurdodir benthyciadau tymor byr at ddibenion cyllid dros dro gan y Swyddog Cyfrifyddu. Mae'n rhaid i'r Gorfforaeth awdurdodi'r holl fenthyciadau eraill ac mae'n rhaid iddi gydymffurfio â gofynion Memorandwm Ariannol Llywodraeth Cymru.

Llif arian a hylifedd

Ar £1,760,000 (2022/23: £3,517,000), roedd y mewnlif arian parod net gweithredol yn gryf.

Mae'r lefelau benthyg presennol yn isel ac yn hanesyddol mae datblygiadau ystadau wedi cael eu hariannu drwy gyfuniad o gronfeydd arian parod a grantiau gan Lywodraeth Cymru.

Mae maint cyfanswm benthyca'r Coleg a'i ymagwedd at gyfraddau llog wedi cael eu cyfrifo i sicrhau clustog resymol rhwng cyfanswm y gost o wasanaethu dyled a gweithredu llif arian. Yn ystod y flwyddyn, rhagorwyd ar y gwahaniaeth yma'n rhwydd.

Yn ystod y flwyddyn, fe wnaeth y Coleg ad-dalu benthygiad banc HSBC a oedd yn gyfanswm o £1.4 miliwn.

Bydd y Coleg hefyd yn ymdrechu i gyflawni arbedion pellach trwy fentrau caffael a chydweithio â sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus. Yn ystod y flwyddyn, cyflawnodd y Coleg arbedion caffael o 5% ac mae hyn yn rhagori ar darged Llywodraeth Cymru, sef 3%.

Taliadau Credydwy

Mae'r Coleg yn ymwybodol o'i rwymedigaethau o dan Ddeddf Hwyrddalu Dyled Masnachol (Llog) 1998. Polisi'r Coleg yw i bob cyflenwr gael ei dalu o fewn telerau talu pob cyflenwr unigol. Yn ystod y flwyddyn, gwnaeth y Coleg daliadau o fewn 14 diwrnod ar gyfartaledd (2022/23: 13 diwrnod) o ddyddiad yr anfoneb. Ni chodwyd unrhyw log ar y Coleg o dan Ddeddf Hwyrddalu Dyled Masnachol (Llog) 1998.

Cronfeydd wrth gefn

Ar 31 Gorffennaf 2024 roedd gan y Coleg gyfanswm cronfeydd wrth gefn o £43.2 miliwn a balansau buddsoddiad ac arian parod o £16.4 miliwn.

Mae'r Coleg yn dal ei gronfeydd wrth gefn ar gyfer ail-fuddsoddi ac adnewyddu ei ystad ac i ddarparu cyfleusterau ac offer i ateb anghenion myfyrwyr a staff. Adolygir y buddsoddiad hwn fel rhan o'r Strategaeth Ystadau.

Strategaethau Ystadau

Ein gweledigaeth yw cael cyfleusterau o'r radd flaenaf yn y Coleg i bob un o'n dysgwyr.

Mae'r Coleg yn ymwybodol o ddemograffeg gynyddol y rheini sy'n gadael yr ysgol yn ardal Abertawe dros y pum mlynedd nesaf, a byddwn yn parhau i fuddsoddi yn natblygiad ein hystadau i fodloni'r cynnydd disgwylid yn nifer y myfyrwyr sy'n cofrestru yn y dyfodol. I ddarparu ar gyfer y cynnydd, mae'r Coleg wedi dechrau rhaglen adeiladu ac ailwampio gwerth £21 miliwn ar Gampws Gorseinon. Mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cyllid ar gyfer y prosiect hwn ar gyfradd ymyrryd o 65%. Telir balans costau'r prosiect o'r cronfeydd arian parod presennol.

Yn ystod y flwyddyn comisiynodd y Coleg nifer o arolygon (gan gynnwys ffocws ar garbon sero net) i alluogi'r Coleg i ddatblygu strategaeth ystadau tymor-hwy. Mae hyn wedi nodi'r costau sylweddol i symud tuag at garbon sero net ac i wella a chynnal y cyfleusterau presennol, ac roedd hyn yn sail i'r Cynllun Amlinellol Strategol wedi'i ddiweddarau.

Yn ystod y flwyddyn, cymeradwywyd Cynllun Amlinellol Strategol y Coleg a gafodd ei gyflwyno i raglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy (Ysgolion yr 21ain Ganrif gynt) ar gyfer cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cyfleusterau rhagorol pellach i fyfyrwyr ar draws pob campws. Yna bydd angen i'r Coleg gyflwyno achosion busnes manylach ar gyfer pob prosiect i hawlio'r cyllid grant. Y gyfradd ymyrryd gyfredol ar gyfer y rhaglen hon yw 65%.

Mae'r Coleg yn gobeithio cyflawni prosiectau (yn amodol ar gyllid) i ddarparu:

- Cyfleusterau Chwaraeon
- Cyfleusterau Peirianeg ac Amgylchedd Adeiledig
- Mwy o bresenoldeb yng Nghanol y Ddinas

Mae'r prosiectau hyn yn ychwanegol at y gwelliannau gwerth £21 miliwn i Gampws Gorseinon a ddechreuodd yn ystod y flwyddyn ac y disgwylir iddynt gael eu gwblhau yn ystod 2026.

Rheoli Risgiau, Prif Risgiau ac Ansicrwydd

Mae Pwyllgor Rheoli Risg y Coleg yn cwrdd o leiaf bob tymor ac mae wedi'i ffurfio o uwch reolwyr y Coleg a'i gadeirio gan y Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS. Mae adolygiad yn cael ei gynnal ym mhob cyfarfod o'r risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu.

Mae'r Coleg wedi gwneud gwaith pellach yn ystod y flwyddyn i ddatblygu a gwreiddio system rheoli mewnol, gan gynnwys rheoli ariannol, gweithredol a rheoli risgiau a ddyluniwyd i ddiogelu asedau ac enw da'r Coleg.

Yn seiliedig ar y cynllun strategol, mae'r Pwyllgor Rheoli Risgiau yn cynnal adolygiad cynhwysfawr o'r risgiau y mae'r Coleg yn ei hwynebu. Maent yn nodi systemau a gweithdrefnau, gan gynnwys camau penodol er mwyn eu hosgoi, a dylai hyn leddfu unrhyw effaith bosibl ar y Coleg. Mae rheolaeth fewnol y Coleg wedyn yn cael ei rhoi ar waith a bydd gwerthusiad y flwyddyn ddilynol yn adolygu eu heffeithiolrwydd a'u cynnydd yn erbyn camau i leddfu risgiau. Yn ogystal â'r adolygiad blynyddol, bydd y Pwyllgor Rheoli Risgiau hefyd yn ystyried unrhyw risgiau a all godi o ganlyniad i faes gwaith newydd yn y Coleg.

Mae cofrestr risgiau'n cael ei chadw ar lefel Coleg ac mae'r Pwyllgor Archwilio yn ei hadolygu o leiaf bob blwyddyn ac yn fwy aml pan fo'n briodol. Mae'r gofrestr risgiau'n nodi'r prif risgiau, y tebygolrwydd o'r risgiau hynny'n digwydd, eu heffaith bosibl ar y Coleg a'r camau sy'n cael eu cymryd i leihau a lleddfu'r risgiau. Mae'r risgiau'n cael eu blaenoriaethu drwy ddefnyddio system sgorio gyson.

Ategir hyn gan raglen hyfforddiant rheoli risgiau i gynyddu ymwybyddiaeth o risgiau ar draws y Coleg.

Mae disgrifiad o'r prif ffactorau risg a allai effeithio ar y Coleg wedi'i nodi isod. Nid yw pob un o'r ffactorau hyn o fewn rheolaeth y Coleg. Gallai ffactorau eraill ar wahân i'r rhai a restrir isod gael effaith andwyol ar y Coleg

Grant rheolaidd Llywodraeth Cymru

Mae'r Coleg yn dibynnu'n helaeth ar gyllid parhaus trwy Lywodraeth Cymru. Yn 2023/24, daeth 54% (2022/23: 53%) o refeniw'r Grŵp o grant rheolaidd gan Lywodraeth Cymru. Nid oes sicrwydd y bydd polisi neu arferion y Llywodraeth yn aros yr un peth neu y bydd cyllid cyhoeddus yn parhau ar yr un lefelau neu ar yr un telerau.

Mae'r Coleg yn ymwybodol o sawl mater a allai gael effaith ar gyllid yn y dyfodol. Yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, mae Llywodraeth Cymru yn adolygu pob ffrwd cyllid ac yn arbennig cyllid ar gyfer addysg ôl-16 ac nid yw AB ar hyn o bryd yn cael ei "diogelu" gan Lywodraeth Cymru. O ganlyniad, gallai toriadau posibl i'r gyllideb addysg gyffredinol gael effaith fwy andwyol ar y sector AB na meysydd eraill.

Lleddfir y risg hon mewn sawl ffordd:

- Trwy sicrhau bod y Coleg yn drylwyr wrth ddarparu addysg a hyfforddiant o ansawdd uchel.
- Rhoi ffocws a buddsoddiad helaeth ar gynnal a rheoli cysylltiadau allweddol â Medr a Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol drwy'r Coleg a thrwy Colegau Cymru.
- Sicrhau bod y Coleg yn canolbwyntio ar y sectorau hynny â blaenoriaeth a fydd yn parhau i elwa ar gyllid cyhoeddus.
- Trafodaethau rheolaidd gyda chyrrff cyllido.

Mae'r Coleg wrthi'n ceisio ffynonellau cyllid eraill ac ychwanegol. Mae hyn yn cynnwys ffocws ar weithgaredd masnachol, addysg uwch, prentisiaethau a gweithgareddau masnachol yn Lloegr ac adeiladu ar enw da y Coleg yn rhyngwladol fel canolfan ar gyfer myfyrwyr tramor sy'n astudio rhaglenni Safon Uwch.

Costau ynni

Mae costau ynni'r Coleg (a phob sefydliad) wedi cynyddu'n sylweddol dros y tair blynedd diwethaf. Fodd bynnag, disgwylir i'r rhain ostwng er y byddant yn parhau i fod yn uwch na lefelau prisiau hanesyddol. Mae'r Coleg yn defnyddio broceriaid nwyddau sy'n prynu ynni ymlaen ar y farchnad gyfanwerthu er mwyn lliniaru effaith cynnydd tymor-byr mewn prisiau ynni.

Mae'r Coleg wedi ceisio lliniaru hyn yn rhannol trwy wella cynaliadwyedd ystadau'r Coleg trwy fesurau fel goleuadau LED, rheolaethau Systemau Rheoli Adeiladau (BMS) uwch ac insiweiddio ychwanegol sydd wedi lleihau'r defnydd o nwy a thrydan.

Cyllid Ewropeaidd/Y Gronfa Ffyniant Gyffredin

Yn y gorffennol, mae'r Coleg wedi defnyddio cyllid Cronfa Gymdeithasol Ewrop i gefnogi ymgysylltiad cyflogwyr a darparu hyfforddiant yn y gweithle i staff mewn busnesau lleol ar draws y rhanbarth. Defnyddiwyd cyllid Cronfa Gymdeithasol Ewrop sylweddol hefyd i gefnogi gweithgareddau'r Hyb Cyflogadwyedd, Gwell Swyddi, Gwell Dyfodol.

Estynnodd y Coleg y prosiectau hyn yn llwyddiannus i fis Rhagfyr 2022 ac yn ystod y flwyddyn academiaidd bresennol mae wedi derbyn cymeradwyaeth ar gyfer cyllid olynol – Y Gronfa Ffyniant Gyffredin. Fodd bynnag, dim ond tan fis Mawrth 2025 y mae'r cyllid hwn ar gael ar hyn o bryd. Os na all y Coleg gael cyllid amgen ar ôl y dyddiad hwn, yna efallai y bydd angen i'r Coleg leihau neu roi'r gorau i'r gweithgareddau hyn.

Costau Cyflogres

Derbyniodd athrawon yng Nghymru ddyfarniad cyflog costau byw o 5% o fis Awst 2023. Cafodd y cynnydd hwn ei ariannu'n rhannol gan gynydd yn y grant rheolaidd. Mae'r Coleg yn croesawu cydnabyddiaeth Llywodraeth Cymru o'r proffesiwn addysgu yng Nghymru a'i safbwynt bod darlithwyr AB yng Nghymru yn cyflawni'r un rôl ag athrawon mewn ysgolion.

Mae adolygiad o'r Cynllun Pensiwn Athrawon gan Actiwari Llywodraeth y DU wedi arwain at gynydd o 21% ym mhensiynau cyflogwyr (o 23.68% i 28.68% o dâl pensiynadwy) o fis Ebrill 2024.

Ni fydd y Coleg (fel gweddill y sector addysg) yn gallu bodloni pwysau dyfarniadau cyflog a chynydd mewn cyfraniadau pensiwn heb gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Seilwaith TG

Mae pob sefydliad yn dibynnu mwy a mwy ar eu systemau TG, ac nid yw colegau'n eithriad yn hyn o beth. Wrth i'r Coleg barhau i fuddsoddi yn ei seilwaith TG, mae'r risgiau sy'n effeithio ar y Coleg yn parhau i gynyddu. Mae nifer yr ymosodiadau allanol maleisus ar bob sefydliad yn cynyddu.

Mae'r Coleg yn canolbwyntio ar wella cadernid ei systemau TG yn barhaus ac mae wedi buddsoddi ymhellach yn ystod y flwyddyn i gyrraedd achrediad Cyber Essentials Plus.

Yn ogystal, ni chaiff sefydliadau addysgol ddibynnu ar yr isadeiledd hwn i ddarparu addysg. Mae hyn wedi cael ei amlygu gan y pandemig diweddar, lle derbyniodd pob myfyriwr amser llawn ddarpariaeth ar-lein o bell.

Er mwyn mynd i'r afael â'r her barhaus hon a darparu hydwythedd pellach, bydd y Coleg yn parhau i fuddsoddi yn ei "Weledigaeth Ddigidol", fel rhan o'i Strategaeth TG ddiweddaraf.

Mae'r Coleg yn croesawu'r cyllid grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru i ariannu'n rhannol y datblygiadau pwysig hyn ar gyfer y sector.

Iechyd a Diogelwch

Mae'r Coleg yn ymrwymedig i ddarparu amgylchedd dysgu diogel i fyfyrwyr a staff. Mae Pwyllgor Iechyd a Diogelwch y Coleg yn cwrdd i sicrhau bod prosesau a gweithdrefnau cadarn ar waith ar gyfer pob agwedd ar fywyd y Coleg. Rhoddir pwyslais arbennig ar feysydd fel teithiau addysgol ac eiddo trydydd parti a ddefnyddir gan fyfyrwyr fel rhan o'u lleoliad gwaith. Mae gan y Coleg Reolwr Iechyd, Diogelwch a'r Amgylchedd dynodedig.

Nifer y damweiniau adroddadwy eleni oedd un (blwyddyn flaenorol: dau). Nid yw'r adolygiad trwyadl wedi codi unrhyw broblemau systematig ac mae'r Coleg yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddileu'r holl ddamweiniau adroddadwy.

Mae'r Coleg hefyd yn gweithredu proses asesu risg gynhwysfawr gyda'r holl asesiadau risg yn cael eu diweddarau'n flynyddol.

Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd

Mae'r Coleg yn parhau i hyrwyddo cynaliadwyedd ac yn ystod y flwyddyn cyfarfu Grŵp Cynaliadwyedd ac Amgylchedd y Coleg bob tymor. Mae'r Grŵp yn cynnwys uwch reolwyr, cynrychiolwyr o dimau addysgu, aelodau myfyrwyr a rheolwyr gweithredol ar gyfer arlwy, ystadau, llyfrgelloedd, caffael a TG.

Mae targedau ar gyfer blwyddyn academaidd 2024/25 gan bob maes sydd ag effaith cynaliadwyedd fawr a fydd yn cyfrannu at wella cynaliadwyedd a lleihau ôl-troed carbon y Coleg.

Mae'r Coleg wedi llwyddo i ennill a chadw ei Ddyfarniad Lefel 5 Draig Werdd Cymru am Reolaeth Amgylcheddol.

Gwastraff

Mae'r Coleg yn annog pob aelod o staff i leihau gwastraff yn unol â'r polisi arbed, aildefnyddio ac ailgylchu. Mae biniau ailgylchu i'w cael ar draws pob safle ac mae'r gwastraff hwn yn cael ei gasglu ar wahân gan gontractwr gwaredu gwastraff y Coleg. Mae nifer y biniau hyn wedi cynyddu yn ystod y flwyddyn ac mae'r Coleg yn gweithredu'r gofynion deddfwriaethol ychwanegol gan Lywodraeth Cymru yn llwyr ynghylch gwahanu ffrydiau gwastraff.

Bydd gan y Coleg gontractwr gwastraff newydd yn 2025 ac mae wedi datblygu cynlluniau i wella cofnodi gwaredu gwastraff. Bydd hyn yn rhoi modd i'r Coleg nodi gwaelodliniau a thargedau ar gyfer cynyddu lefelau ailgylchu yn y dyfodol.

Ynni

Defnyddiodd y Coleg grantiau cynhaliath yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf i ganolbwyntio ar leihau'r ynni a ddefnyddir drwy gyflwyno goleuadau LED, gwella rheolaethau gwresogi ac insiwleiddio toi i wella cadw gwres yn yr adeiladau.

Mae hyn wedi rhoi modd i'r Coleg fesur y defnydd o ynni yn gywir ar draws lleoliadau gwahanol a chymhwyso mesurau wedi'u targedu ar draws ardaloedd lle mae yna ddefnydd uchel.

	2022/2023	2023/2024
Dadansoddiad o ddefnydd ynni (kWh):		
Nwy	3,373,450	3,069,989
Trydan	2,168,994	2,127,024
Cludiant (Milltiroedd) - cerbydau a berchnogir	31,212	23,827
Cludiant (Milltiroedd) - cerbydau gweithwyr	152,970	162,027
Allyriadau Cwmpas 1 mewn tunelli metrig CO2e		
Defnydd o nwy	620	565
Cludiant a berchnogir - bysiau mini / coetsis	6	4
Cyfanswm Cwmpas 1	626	569
Allyriadau Cwmpas 2 mewn tunelli metrig CO2e		
Trydan a brynwyd	461	452
Allyriadau Cwmpas 3 mewn tunelli metrig CO2e		
Teithiau busnes mewn cerbydau a berchnogir gan weithwyr	43	45
Cyfanswm allyriadau gros mewn tunelli metrig CO2e	1,130	1,066
Cymhareb dwysedd		
Nifer y Staff	1,107	1,089
Tunelli o CO2 fesul aelod o staff	1.0	1.0

Mae'r buddsoddiad yn y ddwy flynedd ddiwethaf wedi arwain at ostyngiadau yn y defnydd o nwy a thrydan. Bu cynnydd mewn allyriadau o gerbydau'r Coleg a staff wrth i'r lefelau teithio gynyddu o ganlyniad i ddileu cyfyngiadau Covid. Fodd bynnag, mae'r lefelau'n parhau i fod yn sylweddol is na'r rhai cyn-Covid wrth i fanteision technoleg a ddatblygwyd yn ystod Covid barhau i gael eu cymhwyso.

Caethwasiaeth Fodern

Yn unol â Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015, mae'r Coleg wedi mabwysiadu a chymeradwyo ei Datganiad Caethwasiaeth a Masnachu Pobl.

Cyfle Cyfartal

Mae'r Coleg yn ymroddedig i sicrhau cyfle cyfartal i bawb sy'n dysgu ac yn gweithio yma. Rydym yn parchu ac yn gwerthfawrogi gwahaniaethau o ran hil, rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, crefydd neu gred ac oedran rydym yn ymdrechu i ddileu rhwystrau sy'n rhoi pobl dan anfantais.

Mae'r Coleg yn cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol ac Amcanion Cydraddoldeb i sicrhau cydymffurfriad â'r ddeddfwriaeth gydraddoldeb berthnasol, gan gynnwys Deddf Cydraddoldeb 2010. Cyhoeddir y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Adroddiad Cynnydd Cydraddoldeb ac Amrywiaeth blynyddol ar wefan y Coleg.

Mae Tîm Cydraddoldeb ac Amrywiaeth sefydledig gan y Coleg sy'n cwrdd yn rheolaidd. Mae'r aelodau yn cynnwys uwch reolwyr, staff o bob campws a myfyrwyr-gynrychiolwyr.

Eleni, rydym wedi cynnal nifer o ddigwyddiadau llwyddiannus fel ein Diwrnod Enfys ar draws y Coleg, hyfforddiant gwrth-hiliaeth i bob aelod o staff, a digwyddiadau ymgynghori ar ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Ymunodd y Coleg yn flaenorol i fod yn gyflogwr hyrwyddo Stonewall ac yn Gyflogwr Hyderus o ran Anabledd, ac o ganlyniad bu cynnydd yn nifer y ceisiadau gan ymgeiswyr anabl a phenodiadau llwyddiannus. Fe wnaeth Coleg Gŵyr Abertawe ei ail gyflwyniad i Fynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall (WEI) ar gyfer 2023. Enillodd y Coleg wobwr Aur am ein gwaith ym maes trawsnewid staff a daethom yn 85ed yn y 100 Uchaf yn gyffredinol. Gwnaeth polisiau cynhwysol y Coleg argraff fawr ar Stonewall, yn enwedig ein defnydd o iaith gynhwysol.

Mae'r Coleg wedi datblygu cynllun gweithredu gwrth-hiliol ac mae gwaith yn mynd rhagddo yn y Sector i weithredu cwricwlwm gwrth-hiliol.

Mae lles wedi'i wreiddio'n llawn yn niwylliant y Coleg ac yn cael ei gefnogi gan y Tîm Lles ymroddedig sy'n ymdrechu i wella lles staff. Enillodd y Coleg am Fenter Lles Orau yn y Sector Cyhoeddus yng Ngwobrau CIPD y DU oherwydd y gwaith rydym wedi'i wneud i gynorthwyo menywod sy'n mynd trwy'r menopos.

Llywodraethu

Mae gan y Coleg strwythur llywodraethu datblygedig gyda strwythur gweithredol o bwyllgorau a chyfarfodydd Bwrdd gyda phresenoldeb da. Mae'r Bwrdd yn cynrychioli ystod eang o fuddiannau cymunedol a busnes ac yn darparu gwasanaeth craffu a chymorth i'r pwyllgor gwaith. Mae'r Bwrdd yn cynnwys dau gynrychiolydd sy'n fyfyrwyr a dau gynrychiolydd staff.

Ar wahân i gadeirio cyfarfodydd Bwrdd, mae Cadeirydd y Llywodraethwyr yn gweithredu fel rheolwr llinell y Prif Weithredwr, y Pennaeth a'r Clerc. Yn ogystal, cynhelir cyfarfodydd â phartneriaid strategol, arolygwyr a chyrrff allanol eraill lle mae angen i'r Cadeirydd fod yn bresennol ar ran y Coleg. Mae'n ymgynghori'n rheolaidd â'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth.

Materion Allanol

Mae gan y Coleg enw da yn genedlaethol ac yn lleol, ac yn ddiweddar yn rhyngwladol.

Yn unol â cholegau eraill a phrifysgolion, mae gan Goleg Gŵyr Abertawe lawer o randdeiliaid. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Myfyrwyr a rhieni
- Llywodraeth Cymru
- Medr
- Ysgolion lleol
- Staff
- Cyflogwyr lleol (gyda chysylltiadau penodol)
- Awdurdodau lleol
- Y gymuned leol
- Sefydliadau AB eraill
- Sefydliadau AU
- Undebau llafur
- Cyrff proffesiynol

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd y cysylltiadau hyn ac yn cyfathrebu'n rheolaidd â nhw trwy ystod eang o ffyrdd gwahanol.

Mae'r Coleg yn parhau i fod â chysylltiadau da ac, mewn rhai achosion, cysylltiadau ardderchog â'r holl ysgolion uwchradd ledled Dinas a Sir Abertawe yn ogystal ag eraill ar draws rhanbarth ehangach De-orllewin Cymru. Mae cydweithio gyda Chweched Dosbarth ysgolion ar eitemau eraill gan gynnwys rhannu arferion gorau a datblygu/cyflwyno'r cwricwlwm yn parhau i fod yn heriol, ond gyda chyflwyniad y Cwricwlwm 3-16 newydd i Gymru, cymwysterau TGAU galwedigaethol newydd a phwysau ariannol cynyddol rydym yn obeithiol y gall mwy o gynnydd gael ei wneud yn y dyfodol.

Yn ogystal, mae'r Coleg yn parhau i chwarae rhan weithredol mewn amrywiaeth eang o bartneriaethau lleol - gan gynnwys Partneriaeth Atal NEET Abertawe, Adfywio Abertawe a grwpiau amrywiol Dysgu Oedolion yn y Gymuned yn Abertawe.

Dros y blynyddoedd, mae'r Coleg wedi doddi nifer o strwythurau mewnol a meysydd cwricwlwm yn y sefyllfa orau i ymateb i'r cyfleoedd a'r heriau a ddarperir gan Fargen Ddinesig Bae Abertawe, a phrosiectau lleol a chenedlaethol mawr eraill. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, datblygu canolfan ynni sy'n cynnig amrywiaeth o gyrsiau ar gyfer diwydiannau mewn ynni a chynaliadwyedd.

Gyda'r rhaglen Sgiliau a Thalent newydd yn cael ei harwain trwy'r Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol, mae'r Coleg hefyd yn parhau i ymrwymo i'r Bartneriaeth a'i his-bwyllgorau amrywiol ac mae Prif Swyddog Gweithredol y Coleg yn gyn-aelod o'r Bwrdd ac yn gadeirydd y Grŵp Darparwyr.

Mae'r Coleg yn parhau i ymrwymo i gynyddu nifer y myfyrwyr talentog sy'n cael mynediad i'r prifysgolion gorau yn y DU ac rydym yn cael ein parchu'n fawr gan rai o'r sefydliadau addysg uwch mwyaf nodedig.

Y Coleg yw corff arweiniol Canolfan Seren Abertawe hefyd. Mae Canolfan Seren yn gynllun cydweithredol rhwng y Coleg ac ysgolion Chweched Dosbarth Abertawe sy'n darparu cymorth er mwyn i fwy o bobl ifanc o Gymru allu ennill lle yn y Prifysgolion gorau ar draws y DU.

Yn 2023/24, cofrestrodd Coleg Gŵyr Abertawe 115 o bobl ar gyfer cystadlaethau Sgiliau Cymru, sef cynnydd o 19% ers y flwyddyn flaenorol. Mae'r Coleg wedi parhau i fod â lefelau llwyddiant cryf ac mae

20 o fyfyrwyr wedi ennill medalau ar draws meysydd galwedigaethol amryfal: 12 Aur, 3 Arian a 5 Efydd. Mae hyn yn cymharu â 6 Aur, 17 Arian a 7 Efydd yn 2022/23, gan hybu'r Coleg yn gyffredinol i'r 5ed lle allan o'r 27 sefydliad sy'n cymryd rhan. Roedd dilyniant o gystadlaethau Sgiliau Cymru yn dda gyda phum dysgwr yn symud ymlaen i Rowndiau Terfynol Sgiliau'r DU yn 2023/24, lle enillon nhw 1 fedal Aur a 2 fedal Arian.

Roedd y Coleg yn falch o gynnal rowndiau terfynol rhanbarthol Cystadleuaeth Sgiliau Cymru a WorldSkills UK ar gyfer Electroneg Ddiwydiannol, maes lle gwnaethom ragori ynddo, gan ennill medalau Aur, Arian ac Efydd. Rydym yn parhau i gynnal ein statws 'Canolfan Rhagoriaeth' WorldSkills UK ac rydym wedi sicrhau cyllid trwy gais Arloesi Ymarferydd Sgiliau y DU i lansio Prosiect Arloesi 'Skills Sphere', gan gyflwyno profion pwysedd mewn tri maes cwricwlwm newydd. Yn ogystal, rydym wedi cynnwys modiwl Ysbrydoli Sgiliau achrededig yn ein rhaglen PcET i sicrhau bod darlithwyr, hyfforddwyr ac aseswyr y dyfodol yn cydnabod pwysigrwydd cystadlaethau seiliedig ar sgiliau i ddysgwyr a diwydiant. Mae hyn yn dangos ein hymrwymiad parhaus i ddatblygu staff ac yn tynnu sylw at y buddion sylweddol y mae'r cystadlaethau hyn yn dod â nhw i ddysgwyr a staff fel ei gilydd.

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae'r Coleg wedi rhedeg cyfres o raglenni cyflogadwyedd yng nghanol y ddinas, sef Gwell Swyddi, Gwell Dyfodol. Mae'r rhaglen wedi mynd i'r afael â heriau pobl Abertawe o ran dod o hyd i gyflogaeth (pobl ifanc, unigolion 25+ a'r rheini sydd mewn perygl o fod yn NEET) a phrosiectau 'yn y gwaith' (unigolion tangyflogedig a menywod). Yn flaenorol, ariannwyd y rhain gan Gyllid Cymdeithasol Ewrop ac yn fwy diweddar fe'i hariennir trwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin.

Mae rheolwyr y Coleg yn cyfrannu at ystod eang o weithgareddau partneriaeth ar draws y sector AB ledled Cymru a Lloegr, ac roedd y Coleg yn aelod gweithgar o Grŵp Cydweithredol y Colegau cyn iddo ddod i ben yn 2023/24. Yng Nghymru, er enghraifft, yn ogystal â bod yn aelod o'r fforwm Penaethiaid, mae Prif Swyddog Gweithredol y Coleg hefyd yn cadeirio Grŵp Cyfarwyddwyr Cyllid Colegau Cymru.

Mae'r flwyddyn hon wedi bod yn flwyddyn eithriadol o heriol arall i addysg bellach yng Nghymru, a hoffwn ddiolch i staff, myfyrwyr a chyd-lywodraethwyr am eu hymrwymiad a'u cyfraniad drwy gydol y flwyddyn.

Rwy'n falch bod y Coleg yn parhau i fod mewn sefyllfa gadarn i wynebu heriau'r dyfodol.

Datgelu gwybodaeth i archwilwyr

Mae'r aelodau a oedd mewn swydd ar y dyddiad pan gymeradwywyd yr adroddiad hwn yn cadarnhau, hyd eithaf gwybodaeth pob un ohonynt, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw'n hysbys i archwilwyr y Coleg; a bod pob aelod unigol wedi cymryd pob cam y dylent eu cymryd er mwyn bod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr y Coleg yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Cymeradwywyd drwy orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 12 Rhagfyr 2024 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Meirion Howells

Cadeirydd y Gorfforaeth

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol

Mae'r datganiad canlynol wedi'i ddarparu er mwyn i ddarllenwyr yr adroddiad blynyddol a chyfrifon y Coleg gael gwell dealltwriaeth o'i strwythur llywodraethu a chyfreithiol. Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r cyfnod rhwng 1 Awst 2023 a 31 Gorffennaf 2024 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol.

Mae'r Coleg yn ymdrechu i gynnal ei fusnes:

- i. Yn unol â'r saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthddrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth);
- ii. Yn unol â'r Cod Llywodraethu ar gyfer Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Colegau Cymru yn Ionawr 2016 ("y Cod"); a
- iii. Rhoi sylw dyledus i God Llywodraethu Corfforaethol y DU 2024 cyn belled ag y mae'n berthnasol i'r sector AB.

Mae'r Coleg wedi ymrwymo i arddel arferion gorau ym mhob agwedd ar lywodraethu corfforaethol ac mae'r Coleg wedi mabwysiadu'r Cod ac wedi cydymffurfio ag ef. Er nad ydym wedi mabwysiadu Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU 2024 mae'r Coleg yn rhoi sylw dyledus i'w egwyddorion a'i arweiniad. Fodd bynnag, rydym wedi adrodd ar ein trefniadau Llywodraethu Corfforaethol trwy fanteisio ar yr arferion gorau sydd ar gael, gan gynnwys yr agweddau hynny ar God Llywodraethu Corfforaethol y DU rydym yn ystyried eu bod yn berthnasol i'r sector AB ac arferion gorau.

Ym marn y Llywodraethwyr, mae'r Coleg yn cydymffurfio â holl ddarpariaethau'r Cod a/neu'n rhagori arnynt, ac mae wedi cydymffurfio trwy gydol y flwyddyn a ddiweddodd 31 Gorffennaf 2024. Mae Bwrdd y Gorfforaeth yn cydnabod, fel corff y mae cyllid cyhoeddus a phreifat yn cael ei ymddiried ynddo, fod dyletswydd arbennig ganddo i ddilyn y safonau llywodraethu corfforaethol uchaf bob amser. Wrth gyflawni ei gyfrifoldebau, mae'n ystyried yn llawn y Cod Llywodraethu ar gyfer Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Colegau Cymru yn Ionawr 2016, a mabwysiadwyd y cod hwn yn ffurfiol ar 11 Chwefror 2016.

Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o fewn ystyr Rhan 3 Deddf Elusennau 2011. Mae'r Llywodraethwyr, sydd hefyd yn Ymddiriedolwyr at ddibenion Deddf Elusennau 2011, yn cadarnhau eu bod nhw wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus, a bod y datganiadau gofynnol i'w gweld mewn manau eraill yn y datganiadau ariannol hyn.

Y Gorfforaeth

Roedd yr aelodau a wasanaethodd y Coleg yn ystod y flwyddyn ac ar ôl diwedd y flwyddyn hyd at ddyddiad llofnodi'r Adroddiad Blynyddol fel a ganlyn:

Llywodraethwr	Blwyddyn Penodi / Ailbenodi	Cyfnod y Swydd	Presenoldeb ym Mwrdd y Gorfforaeth	Pwyllgorau a Wasanaethodd yn ystod y Flwyddyn
Mr M Howells	2016/2020/2024	4 Blynedd	8/8	Cadeirydd y Gorfforaeth (rhwng Awst 2020 a Rhagfyr 2024) C, PCY, ChLI, Tâl
Mr F Banza	2023 (Medi)	4 Blynedd	5/7	A, CA
Mrs K Dugate	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	1/2	Amh.
Mrs K Fountain	2024	Tra'n Bennaeth	5/5	A, CA, PCY, C, ADDS, PD, ChLI
Mr D Griffiths	2022 (Gorffennaf)	4 blynedd	5/8	C (tan Ragfyr 2023), A (o Ionawr 2024), ChLI
Mr D Howells	2023 (Mai)	4 blynedd	8/8	C, PCY
Dr A Iwobi	2021	4 blynedd	5/8	A, CA
Mr M Jones (Pennaeth (tan Ionawr 2024) a Phrif Weithredwr)	2013	Tra'n Bennaeth / Prif Swyddog Gweithredol	7/8	PCY, C
Mrs M Leyshon	2019/2023	4 blynedd	5/8	ChLI, ADDS, Tâl
Ms F Lopes *1	2023 (Gorffennaf)	1 flwyddyn	5/7	CA, PD
Miss I Milligan (staff)	2023 (Mehefin)	4 blynedd	6/8	PD, CA
Mr I Price	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	2/2	Amh.
Y Cyng S Pritchard	2019/2020/2022 (Gorffennaf)	4 blynedd	5/8	PD, ADDS
Dr J Rance	2020	4 blynedd	8/8	PCY, C, Tâl
Y Cyng R Smith	2022 (Gorffennaf)	4 blynedd	3/8	CA, C
Ms S Squires	2023 (Hydref)	1 flwyddyn	3/6	PD
Yr Athro C Thomas	2020	4 blynedd	6/8	CA, ADDS
Miss H Thomas	2022 (Gorffennaf)	4 blynedd	6/8	PD, CA, ADDS (o Dachwedd 2023)
Mr S Tse	2022 (Ebrill)	4 blynedd	5/8	ChLI, C, Tâl

Mrs A Vickers	2021 (Mehefin)	4 blynedd	6/8	A, ChLI, Tâl
Mrs J Williams	2024 (Mehefin)	4 Blynedd	2/2	Amh.
Mrs S Williams	2016/2020/2024	4 blynedd	5/8	ADDS, PD (Cadeirydd)
Mr G H Williams	2023 (Mehefin) - 2024 (Chwefror)	4 blynedd	0/4	Amh.

Yn ystod y flwyddyn, gwasanaethodd Mr J Britton fel aelod cydetholedig o'r Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau.

Yn ystod y flwyddyn, ymddeolodd Mr GH Williams o'r Bwrdd oherwydd ymrwymiadau eraill.

Ym mis Tachwedd 2023, penodwyd Mr S Tse fel Is-gadeirydd Bwrdd y Gorfforaeth.

Ym mis Mehefin 2024, daeth yr Athro C Thomas i ddiwedd ei thymor pedair-blynedd cyntaf ac ni cheisiodd ail-etholiad.

Penodwyd Mr F Banza ym mis Medi 2023. Penodwyd Mrs K Dugate, Mr I Price a Mrs J Williams ym mis Mehefin 2024. Yn ogystal ym mis Mehefin 2024, cyd-etholwyd Ms F Lopes fel aelod o'r Pwyllgor Profiad y Dysgwr, a chyd-etholwyd Mr M Basha fel aelod o'r Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd.

Gwasanaethodd Ms F Lopes (llywydd cangen UCM) yn ystod y flwyddyn fel myfyriwr-lywodraethwr trwy ei swydd fel llywydd cangen UCM. Penodwyd Ms S Squires fel myfyriwr-lywodraethwr ar gyfer 2023/24. Penodwyd Mr C Carter fel llywydd cangen UCM ar gyfer 2024/25.

Allwedd:			
C	Y Pwyllgor Cyllid	Tâl	Y Pwyllgor Tâl
ADDS	Y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol	CA	Y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd
ChLI	Y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu	PD	Pwyllgor Profiad y Dysgwr
A	Y Pwyllgor Archwilio	PCY	Y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau
*1	Penodwyd yn Awst 2023 fel Llywydd Cangen UCM		

Cyfrifoldeb y Gorfforaeth yw llunio barn annibynnol ar faterion strategaeth, perfformiad, adnoddau a safonau ymddygiad.

Mae'r Gorfforaeth yn cael gwybodaeth reolaidd ac amserol ar berfformiad ariannol cyffredinol y Coleg, ynghyd â gwybodaeth arall megis perfformiad yn erbyn targedau cyllido, gwariant cyfalaf arfaethedig, materion ansawdd a materion cysylltiedig â phersonél fel iechyd a diogelwch a materion amgylcheddol. Mae'r Gorfforaeth yn cwrdd unwaith y tymor o leiaf.

Mae'r Gorfforaeth yn cynnal ei fusnes trwy nifer o bwyllgorau. Mae cylch gorchwyl gan bob pwyllgor sydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Gorfforaeth. Y pwyllgorau hyn yw'r Pwyllgor Archwilio, y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau, y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd, y Pwyllgor Cyllid, y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, y Pwyllgor Profiad y Dysgwr, y Pwyllgor Tâl, a'r Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu. Mae cofnodion llawn pob cyfarfod, ac eithrio'r rhai y mae'r Gorfforaeth yn barnu eu bod yn gyfrinachol, ar gael gan Glerc y Gorfforaeth.

Mae pob Llywodraethwr yn gallu ceisio cyngor proffesiynol annibynnol i helpu gyda'u dyletswyddau ar draul y Coleg, a gallant droi at Glerc y Gorfforaeth sy'n atebol i'r Bwrdd ac yn gyfrifol am sicrhau bod yr holl weithdrefnau a rheoliadau cymwys yn cael eu dilyn. Mae penodi, gwerthuso, a diswyddo'r Clerc yn faterion i'r Gorfforaeth gyfan.

Mae agendâu, papurau ac adroddiadau ffurfiol yn cael eu rhoi i'r Llywodraethwyr mewn da bryd cyn cyfarfodydd Bwrdd. Mae papurau briffio hefyd yn cael eu darparu fel y bo angen.

Mae elfen anweithredol gryf ac annibynnol gan y Gorfforaeth, ac nid yw unrhyw unigolyn neu grŵp yn tra-lywodraethu ar ei phroses gwneud penderfyniadau. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod pob un o'i haelodau anweithredol yn annibynnol ar reolaeth ac yn rhydd o unrhyw fusnes neu berthynas arall a allai ymyrryd yn sylweddol ag arfer eu barn annibynnol.

Mae rhaniad clir yn y cyfrifoldebau ac mae'r Cadeirydd a'r Pennaeth yn rolau ar wahân.

Penodiadau i'r Gorfforaeth

Mae unrhyw benodiadau newydd i'r Gorfforaeth yn fater i'r Gorfforaeth gyfan eu hystyried. Mae Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu gan y Gorfforaeth sy'n cynnwys chwe Llywodraethwr sy'n gyfrifol am ddewis ac enwebu unrhyw aelod newydd i'r Gorfforaeth ei ystyried. Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am sicrhau bod yr hyfforddiant priodol yn cael ei ddarparu fel y bo angen. Mae aelodau'r Gorfforaeth yn cael eu penodi am dymor heb fod yn fwy na phedair blynedd.

Cadeirydd y Llywodraethwyr

Rôl Cadeirydd y Llywodraethwyr yw cadeirio cyfarfodydd Bwrdd y Gorfforaeth. Yn ogystal, mae'r Cadeirydd yn gyfrifol am ymateb i unrhyw faterion sy'n effeithio ar y Coleg wrth iddynt godi. Fodd bynnag, nid oes gan y Cadeirydd unrhyw awdurdod i weithredu ac eithrio i gefnogi'r penderfyniadau a wneir gan Fwrdd y Gorfforaeth: Corfforaethau Addysg Bellach (Disodli Offerynnau Llywodraethu ac Erthyglau Llywodraethu) (Cymru) 2006, a Rheoliadau Corfforaeth (Llywodraeth) Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 (fel y diwygiwyd gan y Bwrdd).

Prif Swyddog Gweithredol a Pennaeth

Yn ystod y flwyddyn fe wnaeth y Coleg wahanu rolau'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth. Mae rolau'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth hefyd yn aelodau o Fwrdd y Gorfforaeth. Mae'r Prif Swyddog Gweithredol yn gyfrifol fel Swyddog Cyfrifyddu (cyfrifoldeb wedi'i ddiffinio gan Ddeddf Seneddol) ar gyfer gweithredu'r Coleg o ddydd i ddydd.

Mae rhaniad clir o ran cyfrifoldeb gan fod rôl Cadeirydd y Llywodraethwyr ar wahân i rolau'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth.

Nid yw'r un Llywodraethwr, heblaw'r Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth a'r Staff-lywodraethwyr, yn cael unrhyw dâl gan y Coleg. Mae un myfyriwr-lywodraethwr yn cael tâl am ei rôl fel Llywydd Cangen UCM.

Mae'n ofynnol i bob Llywodraethwr ac Uwch Aelod Staff y Coleg gwblhau datganiad buddiannau, ac mae'r wybodaeth wedi'i chynnwys yng Nghofrestr Buddiannau'r Aelodau, sydd ar gael i'w archwilio.

Y Pwyllgor Cyllid

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys saith Llywodraethwr ac mae'n cwrdd i ystyried, cynghori ac adrodd i Fwrdd y Gorfforaeth ar bob agwedd ar gyllid y Coleg, polisiau a rheolaethau ariannol, gan gynnwys agweddau ariannol ar ddatblygiadau ystadau. Cyfarfu'r Pwyllgor bum gwaith yn ystod 2023/24.

Y Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau

Er mwyn cydnabod datblygiadau posibl i'r ystadau dros y pum mlynedd nesaf, mae'r Llywodraethwyr wedi creu Pwyllgor Prosiectau Cyfalaf ac Ystadau. Cyfarfu'r Pwyllgor saith gwaith yn ystod 2023/24.

Y Pwyllgor Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys chwe Llywodraethwr ac mae'n cwrdd i ystyried, cynghori ac adrodd i Fwrdd y Gorfforaeth ar bob agwedd ar faterion sy'n ymwneud â materion y gweithwyr. Cyfarfu'r Pwyllgor ddwywaith yn ystod 2023/24.

Y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethu

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys chwe Llywodraethwr a'i ddiben yw cynghori'r Gorfforaeth ar benodi aelodau newydd o'r Gorfforaeth ac argymhell polisiau a gweithdrefnau ar gyfer ymsefydlu, arfarnu a datblygu llywodraethu'r Gorfforaeth. Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn ystod 2023/24.

Y Pwyllgor Cwricwlwm ac Ansawdd

Roedd y Pwyllgor yn cynnwys wyth Llywodraethwr yn 2023/24. Diben y Pwyllgor yw cynghori Bwrdd y Gorfforaeth wrth iddo benderfynu ar gymeriad a chenhadaeth addysgol y Coleg, a derbyn ac ystyried adroddiadau mewnol ac allanol ar asesiadau ansawdd yn dilyn arolygu meysydd cwricwlaidd yn y Coleg. Cyfarfu'r Pwyllgor deirgwaith yn ystod 2023/24.

Pwyllgor Profiad y Dysgwr

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys saith Llywodraethwr a'i ddiben yw cynghori Bwrdd y Gorfforaeth ar y trefniadau sy'n cael eu gwneud i helpu myfyrwyr yn ystod eu cyfnod yn y Coleg. Cyfarfu'r Pwyllgor deirgwaith yn ystod 2023/24.

Y Pwyllgor Tâl

Cyfrifoldebau'r Pwyllgor yw gwneud argymhellion i'r Bwrdd ar dâl a thelerau ac amodau eraill y Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth a Chlerc y Bwrdd (tri uwch ddeiliad swydd y Coleg). Mae pum aelod gan y Pwyllgor. Cyfarfu'r Pwyllgor unwaith yn ystod 2023/24. Mae'r manylion tâl ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Gorffennaf 2024 i'w gweld yn Nodyn 7 ar y Datganiadau Ariannol.

Y Pwyllgor Archwilio

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cynnwys chwe aelod o'r Gorfforaeth yn 2023/24. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth. Cyfarfu'r Pwyllgor bedair gwaith yn ystod 2023/24. Ar un achlysur, roedd y pwyllgor heb gworwm, ac ni wnaed unrhyw benderfyniadau.

Presenoldeb gan aelodau yn ystod y flwyddyn:

	3.10.23	4.12.23	29.2.24	6.6.24	Cyfanswm
Mrs A Vickers (Cadeirydd)	X	X	X	X	4/4
Mr F Banza		X	X		2/4
Mr G H Williams			Amh.	Amh.	0/2
Mr D Griffiths (o Ionawr 2024)	Amh.	Amh.	X		1/2
Dr A Iwobi		X	X	X	3/4
Mrs S Williams (o Ionawr 2024)	Amh.	Amh.	X	X	2/2
Cyfanswm	1/4	3/4	5/5	3/5	
(mae X yn dynodi presenoldeb)					

Mae'r Pwyllgor yn darparu fforwm adrodd i archwilwyr mewnol a datganiadau ariannol y Coleg, sy'n gallu troi at y Pwyllgor i gael trafodaeth annibynnol, heb bresenoldeb rheolwyr y Coleg. Mae'r Pwyllgor hefyd yn derbyn ac yn ystyried adroddiadau gan Lywodraeth Cymru fel y maent yn effeithio ar fusnes y Coleg.

Mae archwilwyr mewnol y Coleg yn monitro systemau rheolaeth mewnol, rheolaethau rheoli risg a phrosesau llywodraethu yn unol â chynllun wedi'i gytuno, ac yn adrodd eu casgliadau i'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio.

Mae'r rheolwyr yn gyfrifol am weithredu'r argymhellion archwilio a gytunwyd ac mae'r archwilwyr mewnol yn cynnal adolygiadau dilynol achlysurol i sicrhau bod argymhellion o'r fath wedi cael eu gweithredu.

Mae'r Pwyllgor Archwilio hefyd yn cynghori'r Gorfforaeth ar benodi archwilwyr mewnol a datganiadau ariannol a'u tâl am waith archwilio a gwaith arall.

Cofnodion Cyfarfodydd

Mae cofnodion yn cael eu cadw o bob cyfarfod o Fwrdd y Gorfforaeth a'r Pwyllgorau. Mae cofnodion y cyfarfodydd Pwyllgor yn cael eu rhoi i bob Llywodraethwr yn amodol ar yr eithriadau a ddisgrifiwyd yn Rheoliadau Corfforaeth Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 ac mae adroddiadau'n cael eu derbyn gan Fwrdd y Gorfforaeth gan Gadeiryddion y Pwyllgorau gwahanol.

Mae cofnodion cyfarfodydd Bwrdd y Gorfforaeth ar gael i'r cyhoedd yn amodol ar yr eithriadau a ddisgrifiwyd yn Rheoliadau (Llywodraeth) Corfforaeth Addysg Bellach Coleg Gŵyr Abertawe 2010 (fel y diwygiwyd i'r Bwrdd).

Mae cofnodion y Bwrdd yn cynnwys unrhyw faterion o bwys a adroddwyd gan y Pwyllgorau. Mae'r cofnodion ar gael drwy gysylltu â Chlerc y Gorfforaeth.

Rheolaeth fewnol

Cwmpas y cyfrifoldeb

Y Gorfforaeth sydd â'r cyfrifoldeb eithaf am system rheolaeth fewnol y Coleg ac adolygu ei heffeithiolrwydd. Fodd bynnag, mae system o'i bath wedi'i chynllunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni amcanion busnes, a gall ddarparu sicrwydd rhesymol ond nid sicrwydd absoliwt yn erbyn camddatganiad neu golled sylweddol.

Mae'r Gorfforaeth wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb o ddydd i ddydd i'r Prif Swyddog Gweithredol, fel Swyddog Cyfrifyddu, am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi'r gwaith o gyflawni polisiâu, nodau ac amcanion y Coleg, gan ddiogelu cronfeydd ac asedau cyhoeddus y mae ef yn bersonol yn gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo yn y Memorandwm Ariannol rhwng Coleg Gŵyr Abertawe a'r cyrff cyllid. Ef hefyd sy'n gyfrifol am adrodd i'r Gorfforaeth am unrhyw wendidau neu ddiffygion sylweddol yn y rheolaeth fewnol.

Pwrpas y system o reolaeth fewnol

Nod y system o reolaeth fewnol yw rheoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'r holl risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion; felly gall roi sicrwydd rhesymol ac nid sicrwydd absoliwt o effeithiolrwydd yn unig. Mae'r system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n ceisio adnabod a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiâu, nodau ac amcanion y Coleg, gwerthuso pa mor debygol y caiff y risgiau hynny eu gwireddu, a'r effaith pe byddent yn cael eu gwireddu, a'u rheoli yn effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd. Mae'r system o reolaeth fewnol wedi bod yn ei lle yng Ngholeg Gŵyr Abertawe am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.

Capasiti o drin risg

Mae'r Gorfforaeth wedi adolygu'r prif risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu ynghyd â'r rheolaethau gweithredu, ariannol a chydymffurfio sydd wedi cael eu rhoi ar waith i leddfu'r risgiau hynny. Ym marn y Gorfforaeth, mae proses barhaus ffurfiol yn weithredol ar gyfer adnabod, gwerthuso a rheoli risgiau arwyddocaol y Coleg sydd wedi bod yn ei lle am y cyfnod yn diweddu 31 Gorffennaf 2024 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r broses hon yn cael ei hadolygu'n gyson gan y Gorfforaeth.

Y fframwaith risg a rheoli

Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar fframwaith o wybodaeth reoli gyson, gweithdrefnau gweinyddol gan gynnwys neilltuo dyletswyddau, a system ddirprwyo ac atebolrwydd. Yn arbennig, mae'n cynnwys:

- systemau cyllidebu cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol a adolygir ac y cytunir arni gan Fwrdd y Gorfforaeth
- adolygiadau rheolaidd gan Fwrdd y Gorfforaeth o adroddiadau ariannol achlysurol a blynyddol, sy'n dangos perfformiad ariannol yn erbyn y rhagolygon
- gosod targedau i fesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall
- canllawiau clir ar gyfer rheoli buddsoddiadau cyfalaf
- mabwysiadu disgyblaethau rheoli prosiectau ffurfiol, lle bo'n briodol.

Mae gwasanaeth archwilio mewnol gan Goleg Gŵyr Abertawe sy'n gweithredu yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru a Chod Archwilio Arferion. Mae gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol yn cael ei lywio gan ddadansoddiad o'r risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu, ac mae cynlluniau archwilio blynyddol yn seiliedig ar y dadansoddiad hwn. Mae'r dadansoddiad o risgiau a'r cynlluniau archwilio mewnol wedi'u cymeradwyo gan y Gorfforaeth yn ôl argymhelliad y Pwyllgor Archwilio. O leiaf yn flynyddol, mae Archwilio Mewnol yn rhoi adroddiad i Fwrdd y Gorfforaeth ar weithgarwch archwilio mewnol yn y Coleg. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol archwilio mewnol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd system rheoli risg, rheolaethau a phrosesau llywodraethu'r Coleg.

Adolygu Effeithlonrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Swyddog Gweithredol yn gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Mae ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol wedi'i lywio gan:

- waith yr archwilwyr mewnol
- gwaith y rheolwyr gweithredol yn y Coleg sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r fframwaith rheolaeth fewnol
- sylwadau gan archwilwyr datganiadau ariannol y Coleg, y cyfrifydd adrodd ar gyfer sicrwydd rheoleidd-dra, yr archwilwyr cyllid penodedig (ar gyfer colegau sy'n destun archwiliad cyllid) yn eu llythyrau rheoli ac adroddiadau eraill.

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu wedi cael ei gynghori ar oblygiadau canlyniad ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan y Pwyllgor Archwilio, sy'n goruchwyllo gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol, a ffynonellau eraill o sicrwydd a chynllun i fynd i'r afael â gwendidau a sicrhau bod proses o wella'r system yn barhaus ar waith.

Mae'r uwch dîm rheoli yn derbyn adroddiadau sy'n amlinellu dangosyddion perfformiad a risg allweddol, ac mae'n ystyried materion rheolaeth posib sydd wedi cael eu dwyn at ei sylw drwy fecanweithiau rhybudd cynnar sydd wedi'u sefydlu yn yr adrannau a'u hatgyfnerthu gan hyfforddiant ymwybyddiaeth risg. Mae'r uwch dîm rheoli a'r Pwyllgor Archwilio hefyd yn derbyn adroddiadau cyson gan yr archwilwyr mewnol a ffynonellau eraill o sicrwydd, sy'n cynnwys argymhellion ar gyfer gwella. Mae rôl y Pwyllgor Archwilio yn y maes hwn wedi'i gyfyngu i adolygiad lefel uchel o'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol. Mae agenda'r Gorfforaeth yn cynnwys eitem reolaidd i'w hystyried o risg a rheolaeth ac mae'n derbyn adroddiadau wedi hynny gan yr uwch dîm rheoli a'r Pwyllgor Archwilio. Mae'r pwyslais ar gael y graddau perthnasol o sicrwydd ac nid adrodd drwy eithriad yn unig. Yn ei gyfarfod yn Rhagfyr 2024, cynhaliodd y Gorfforaeth asesiad blynyddol am y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2024 drwy ystyried dogfennau'r uwch dîm rheoli a'r archwiliad mewnol, ac ystyried digwyddiadau ers 31 Gorffennaf 2024.

Yn seiliedig ar gyngor y Pwyllgor Archwilio a'r Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Gorfforaeth o'r farn mai fframwaith digonol ac effeithiol sydd gan y Sefydliad ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth, a'i fod wedi cyflawni ei gyfrifoldeb statudol o ran "*defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn effeithlon, diddyledrwydd y sefydliad a'r corff, a diogelu eu hasedau.*"

Busnes Gweithredol

Ar ôl gwneud ymholiadau priodol, mae'r Gorfforaeth o'r farn bod gan y Coleg adnoddau digonol i barhau i fodoli'n weithredol yn y dyfodol rhagweladwy. Oherwydd hynny, mae'n parhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Cymeradwywyd drwy orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 12 Rhagfyr 2024 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Meirion Howells

Cadeirydd y Gorfforaeth

Mark Jones

Prif Swyddog Gweithredol a Swyddog Cyfrifyddu

Datganiad ar Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth

Datganiad y Swyddog Cyfrifyddu

Fel Swyddog Cyfrifyddu, cadarnhaf fod y Coleg wedi rhoi sylw dyledus i ofynion cytundebau cyllid grant a chontractau gyda Llywodraeth Cymru ac wedi ystyried ei gyfrifoldeb i hysbysu Llywodraeth Cymru am afreoleidd-dra perthnasol, amhriodoldeb a diffyg cydymffurfio â thelerau ac amodau ariannu.

Cadarnhaf ar ran y Coleg, ar ôl ymholiad priodol, a hyd eithaf fy ngwybodaeth, rwyf wedi canfod defnydd afreolaidd neu amhriodol o gyllid gan y Coleg, neu ddiffyg cydymffurfio â'r telerau ac amodau cyllid dan femorandwm ariannol a chontractau'r Coleg gyda Llywodraeth Cymru neu unrhyw gyllidwr cyhoeddus arall.

Rwyf yn cadarnhau nad oes unrhyw achosion o afreoleidd-dra, amhriodoldeb na diffyg cydymffurfio o ran cyllid wedi'u canfod hyd yma. Os nodir unrhyw achosion ar ôl dyddiad y datganiad hwn, byddwn yn hysbysu Llywodraeth Cymru amdanynt.

Mark Jones

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Datganiad Cadeirydd y Llywodraethwyr

Ar ran y Coleg, cadarnhaf fod y Swyddog Cyfrifyddu wedi trafod ei ddatganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth â'r Bwrdd a fy mod yn fodlon ei fod yn berthnasol gywir.

Meirion Howells

Cadeirydd y Gorfforaeth

Datganiad o Gyfrifoldebau Aelodau'r Gorfforaeth

Mae'n ofynnol i aelodau Corfforaeth y Coleg gyflwyno datganiadau ariannol wedi'u harchwilio ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

O fewn telerau ac amodau'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru a Chorfforaeth y Coleg, mae'n ofynnol i'r Gorfforaeth, drwy ei Swyddog Cyfrifyddu, baratoi datganiadau ariannol ac adolygiad gweithredol ac ariannol am bob blwyddyn ariannol yn unol â '*Datganiad o'r Arfer a Argymhellir - Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau Addysg Bellach yng Nghymru*' ac Egwyddorion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y DU, sy'n rhoi darlun gwir a theg o faterion y Coleg a'i warged/ddiffyg incwm dros wariant am y flwyddyn honno.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'n ofynnol i'r Gorfforaeth:

- Ddewis polisiau cyfrifyddu addas a'u gweithredu'n gyson
- Llunio barn ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddoeth
- Datgan a yw Safonau Cyfrifyddu perthnasol y DU wedi cael eu dilyn, yn amodol ar unrhyw ymryadau o bwys sydd wedi'u datgelu a'u hesbonio yn y datganiadau ariannol
- Asesu a yw'r Coleg yn fusnes gweithredol, gan nodi'r tybiaethau ategol allweddol, cymwysterau neu weithredoedd lliniaru, fel y bo'n briodol (rhaid i hyn fod yn gyson â datgeliadau eraill yn y cyfrifon ac yn adroddiad yr archwilydd)
- Paratoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y Coleg yn parhau i weithredu.

Mae'n ofynnol hefyd i'r Gorfforaeth baratoi Adroddiad yr Aelodau yn unol â pharagraffau 3.23 i 3.27 o'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir AB ac AU sy'n disgrifio'r hyn y mae'n ceisio'i gyflawni a sut y mae'n mynd ati i wneud hynny, gan gynnwys statws cyfreithiol a gweinyddol y Coleg.

Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu priodol sy'n datgelu â chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol y Coleg ac sy'n ei alluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol gan gynnwys Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 a Deddf Elusennau 2011, a safonau cyfrifyddu perthnasol. Mae'n gyfrifol am gymryd y camau sy'n rhesymol agored iddo i ddiogelu ei asedau ac atal a darganfod twyll ac unrhyw afreoleidd-dra arall.

Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am gynnal gwefan Coleg Gŵyr Abertawe a'i chywirdeb; nid yw'r gwaith a wnaed gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw'r archwilwyr yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno'n wreiddiol ar y wefan. Gall deddfwriaeth yn y DU ar gyfer paratoi a lledaenu datganiadau ariannol amrywio o ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Aelodau'r Gorfforaeth sy'n gyfrifol am sicrhau bod y gwariant a'r incwm yn cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Yn ogystal, maent yn gyfrifol am sicrhau na ddefnyddir cyllid Llywodraeth Cymru at unrhyw ddibenion heblaw am y rhai a restrir yn y Memorandwm Ariannol gyda Llywodraeth Cynulliad Cymru ac unrhyw amodau eraill a nodir gan Lywodraeth Cymru o dro i dro. Rhaid i aelodau'r Gorfforaeth sicrhau bod rheolaethau ariannol a rheoli priodol yn bodoli er mwyn diogelu arian cyhoeddus a chyllid arall ac i sicrhau y defnyddir yr arian yn briodol. Ynghyd â hyn, aelodau'r Gorfforaeth sy'n gyfrifol am sicrhau rheolaeth economaidd, effeithiol ac effeithlon o adnoddau a gwariant y Coleg rhag peryglu'r manteision a ddylai ddeillio o'r defnydd o gyllid cyhoeddus gan Lywodraeth Cymru.

Cymeradwywyd drwy orchymyn Aelodau'r Gorfforaeth ar 12 Rhagfyr 2024 a llofnodwyd ar eu rhan gan:

Meirion Howells

Cadeirydd y Gorfforaeth

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Coleg Gŵyr Abertawe

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Coleg Gŵyr Abertawe (y 'Grŵp') am y flwyddyn yn diwedd 31 Gorffennaf 2024, sy'n cynnwys y Datganiad Cyfunol o Incwm Cynhwysfawr, Datganiad Coleg a Chyfunol o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Fantolen Gyfunol, Datganiad Cyfunol o Lif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiâu ariannol sylweddol. Y fframwaith adrodd ariannol sydd wedi ei ddefnyddio wrth eu paratoi yw cyfraith cymwys a Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig FRS 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig) a'r Datganiad Ymarfer Argymelledig: Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch.

Yn ein tyb ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi adlewyrchiad clir a theg o faterion y Grŵp a'r Coleg ar 31 Gorffennaf 2024 ac o warged incwm dros wariant y Grŵp am y flwyddyn a ddaeth i ben; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig.

Sail y farn

Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) (ISAs (UK)) a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol o'r Coleg yn unol â gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio yr ydym wedi'i derbyn yn ddigonol ac yn briodol er mwyn darparu sail ar gyfer ein barn.

Casgliadau mewn perthynas â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd yr aelodau o sail busnes gweithredol cyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i berfformio, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu'r Grŵp i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau ni a chyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys gwybodaeth sy'n rhan o adroddiad aelodau y Corff Llywodraethu ar wahân i'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilwyr amdanynt. Y Corff Llywodraethu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cynnwys yr wybodaeth arall ac, ac eithrio'r raddau a ddatganwyd yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw gasgliad sicr amdano.

Mewn perthynas â'n harchwiliad o ddatganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen yr wybodaeth ac, wrth wneud hynny, ystyried p'un a yw'r wybodaeth arall yn faterol anghyson â'r datganiadau ariannol neu os yw'n ymddangos bod yr wybodaeth a ddarganfu gennym yn ystod yr archwiliad neu ryw ffordd arall yn cael ei cham-ddweud yn faterol. Os ydym yn nodi'r fath anghysondeb materol neu gam-ddwyediadau materol ymddangosol, mae'n ofynnol i ni benderfynu ai cam-ddwyediad materol yn y datganiadau ariannol yw neu gam-ddweud materol yn yr wybodaeth arall. Os, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed gennym, rydym yn dod i'r casgliad bod cam-ddweud materol o'r wybodaeth arall, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn hynny o beth.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd amdanynt drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol y mae Cod Ymarfer Archwiliadau mewn Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ei wneud yn ofynnol i ni ei adrodd wrthyf os, yn ein barn:

- nad oes cofnodion archwilio cywir wedi eu cadw; neu nid oes ffurflenni digonol wedi eu derbyn ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau nad ydym wedi ymweld â nhw; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion neu ffurflenni cyfrifyddu; neu
- mae'r wybodaeth a roddir yn adroddiad y Corff Llywodraethu, gan gynnwys yr adolygiad gweithredu ac ariannol a'r datganiad o llywodraethu corfforaethol, yn anghyson â'r datganiadau ariannol; ac
- nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Trosglwyddwyd y gwaith o reoleiddio sector Addysg Bellach Cymru o Lywodraeth Cymru i MEDR, Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio, Cyfarwyddyd Cyfrifon 2023/24 a'r Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn parhau i fod ar waith adeg ein hadroddiad. O ystyried y trosglwyddiad hwn, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at Lywodraeth Cymru yn ein hadroddiad fel cyfeiriad at MEDR hefyd.

Cyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Corff Llywodraethu ar dudalen 31, mae'r Corff Llywodraethu'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fodloni ei hun eu bod nhw'n rhoi darlun gwir a theg a'u bod yn wiriad mewnol y mae'r Corff Llywodraethu'n eu hystyried yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi'r datganiadau ariannol nad oes ganddynt gam-ddwyediadau materol, boed hynny o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, y Corff Llywodraethu sy'n gyfrifol am asesu gallu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion mewn perthynas â busnes

gweithredol a defnyddio busnes gweithredol fel sail cyfrifyddu oni fydd y Corff Llywodraethu'n bwriadu rhoi'r gorau i weithrediadau neu nad oes ganddynt unrhyw ffordd realistig o beidio â gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd wrth archwilio datganiadau ariannol

Ein hamcanion ni yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd o gam-ddweud materol, boed hynny o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad, a chyflwyno adroddiad archwilwyr sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a wneir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (ISAs) (DU) bob tro yn canfod camddywediad pan fo'n bodoli. Gall camddywediadau godi o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad a chânt eu hystyried yn faterol os, yn unigol neu ar y cyd, y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau ariannol a wnaed gan ddefnyddwyr ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Manylir isod i ba raddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddywediadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Yn seiliedig ar ein dealltwriaeth o'r Grŵp a'i ddiwydiant, roeddem o'r farn y gallai diffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau a ganlyn gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol: cydymffurfio â chytundebau ariannu Llywodraeth Cymru, fframwaith rheoleiddio Estyn, diogelu, deddfwriaeth pensiynau, rheoleiddio cyflogaeth a rheoleiddio iechyd a diogelwch, gwrth-lwgrwobrwyo, llygredd a thwyll, gwyngalchu arian.

Er mwyn ein helpu i nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn, ac wrth nodi ac asesu'r risgiau o gamddatganiadau perthnasol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio, roedd ein gweithdrefnau'n cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i:

- Holi'r rheolwyr a, lle bo'n briodol, y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, a yw'r Grŵp yn cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, a thrafod eu polisiau a'u gweithdrefnau ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau;
- Archwilio gohebiaeth, os o gwbl, ag awdurdodau trwyddedu neu reoleiddio perthnasol;
- Cyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd i'r tîm ymgysylltu a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o ddiffyg cydymffurfio yn ystod ein harchwiliad; ac
- Ystyried y risg o weithredoedd gan y Grŵp a oedd yn groes i gyfreithiau a rheoliadau cymwys, gan gynnwys twyll.

Gwnaethom hefyd ystyried y deddfau a'r rheoliadau hynny sy'n cael effaith uniongyrchol ar baratoi'r datganiadau ariannol, megis deddfwriaeth pensiwn.

Yn ogystal, fe wnaethom werthuso cymhellion a chyfleoedd y cyfarwyddwyr a'r rheolwyr ar gyfer trin y datganiadau ariannol yn dwyllodrus, gan gynnwys y risg y byddai rheolwyr yn diystyru'r rheolaethau, a phenderfynwyd bod y prif risgiau'n ymwneud â phostio cofnodion dyddyfr llaw i drin perfformiad ariannol, tuedd rheolwyr drwy ddyfarniadau a thybiaethau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol, yn enwedig mewn perthynas â chydabod refeniw (fe wnaethom briodoli hyn i'r cyfnod torbwynt), a thrafodion untro neu anarferol sylweddol.

Roedd ein gweithdrefnau archwilio mewn perthynas â thwyll yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Gwneud ymholiadau i'r cyfarwyddwyr a'r rheolwyr ynghylch a oedd ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheus neu honedig;
- Ennill dealltwriaeth o'r rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll;
- Trafod ymysg y tîm ymgysylltu risgiau twyll; a
- Mynd i'r afael â risgiau twyll o ganlyniad i reolwyr yn diystyru rheolaethau trwy wneud profion mynediad mewn cyfnodolion.

Mae cyfyngiadau cynhenid yn y gweithdrefnau archwilio a ddisgrifir uchod ac mae'r rheolwyr yn bennaf gyfrifol am atal a chanfod afreoleidd-dra gan gynnwys twyll. Yn yr un modd ag unrhyw archwiliad, roedd risg o beidio â chanfod afreoleidd-dra, gan y gallai'r rhain gynnwys cydgynllwynio, ffugio, hepgoriadau bwriadol, camliwio neu ddiystyru rheolaethau mewnol.

Gellir gweld disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad yr archwilydd.

Barn am faterion eraill y'u pennwyd yng Nghod Ymarfer Archwiliadau Addysg Bellach 2015 a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru

Yn ein barn ni, ym mhob agwedd o bwys,

- mae arian a wariwyd o grantiau Llywodraeth Cymru a chronfeydd eraill o ba bynnag ffynhonnell a weinyddwyd gan y Sefydliad at ddibenion penodol wedi cael eu cymhwyso'n briodol i'r dibenion hynny ac, os yw'n briodol, wedi'u rheoli yn unol â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol; ac
- mae incwm wedi cael ei gymhwyso yn unol â'r memorandwm ariannol â Llywodraeth Cymru.

Defnyddio'r Adroddiad Archwilio

Mae'r adroddiad wedi'i greu i'r Corff Llywodraethu fel corff yn unig, yn unol ag Erthyglau Llywodraethu'r Grŵp. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud er mwyn i ni allu datgan i'r Corff Llywodraethu y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio'r Grŵp a'r Corff Llywodraethu fel corff am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Forvis Mazars LLP

Cyfrifwr Siartredig ac Archwilydd Statudol

90 Victoria Street

Bristol

BS1 6DP

Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr

Elfen ariannol	Nodiadau	2024	2024	2023	2023
		Grŵp £000'	Coleg £000'	Grŵp £000'	Coleg £000'
INCWM					
Grantiau cyrff ariannu	2	48,948	48,948	48,044	48,044
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	3	2,987	2,987	3,043	3,041
Grantiau a chontractau eraill	4	3,754	3,754	2,575	2,575
Incwm arall	5	2,587	2,587	2,469	2,489
Incwm buddsoddi	6	805	805	490	490
Cyfanswm incwm		59,081	59,081	56,621	56,639
GWARIANT					
Costau staff	7	40,355	40,355	39,597	39,463
Costau ailstrwythuro sylfaenol	7	304	304	164	82
Costau gweithredu eraill	8	12,994	12,990	11,819	12,049
Dibrisiant ac amorteiddiad	11,12	4,201	4,201	4,023	4,023
Llog a chostau cyllid eraill	9	67	67	219	219
Cyfanswm Gwariant		57,921	57,917	55,822	55,836
Gwarged/(diffyg) cyn enillion a cholledion eraill		1,160	1,164	799	803
(Colled)/elw ar werthu asedau sefydlog		(25)	(25)	2	2
Dirywiad yng ngwerth eiddo		-	-	(492)	(492)
Cyfran o warged mewn cwmnïau cysylltiedig		216	216	134	134
Gwarged cyn treth		1,351	1,355	443	447
Trethiant	10	-	-	-	-
Gwarged am y flwyddyn		1,351	1,355	443	447
(Colled)/cynnydd actiwaraidd mewn perthynas â chynlluniau pensiwn	25	(690)	(690)	5,040	5,040
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn cyn budd lleiafrifol		661	665	5,483	5,487
Budd lleiafrifol		1	-	1	-
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn		662	665	5,484	5,487
Incwm cynhwysfawr cyfyngedig		-	-	-	-
Incwm cynhwysfawr anghyfyngedig		662	665	5,484	5,487
		662	665	5,484	5,487
Gwarged am y flwyddyn a briodolir i:					
Cyfran anreolaethol		(1)	-	(1)	-
Grŵp		1,352	1,355	444	447
		1,351	1,355	443	447
Cyfanswm Incwm Cynhwysfawr am y flwyddyn a briodolir i:					
Cyfran anreolaethol		(1)	-	(1)	-
Grŵp		663	665	5,485	5,487
		662	665	5,484	5,487

Tabl 8 - Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Incwm Cynhwysfawr

Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn

Elfen Ariannol	Cyfrif incwm a gwariant	Cronfa ailbriso	Cyfanswmac eithrio cyfran anreolaethol	Cyfran anreolaethol	Cyfanswm
	£000'	£000'	£000'	£000'	£000'
Grŵp					
Balans ar 1 Awst 2022	25,852	11,290	37,142	2	37,144
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	444	-	444	(1)	443
Incwm cynhwysfawr arall	5,040	-	5,040	-	5,040
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Symudiad yn y flwyddyn	5,721	(237)	5,484	(1)	5,483
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	31,573	11,053	42,626	1	42,627
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,352	-	1,352	(1)	1,351
Incwm cynhwysfawr arall	(690)	-	(690)	-	(690)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	899	(237)	662	(1)	661
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	32,472	10,816	43,288	-	43,288
Coleg					
Balans ar 1 Awst 2022	25,846	11,290	37,136	-	37,136
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	447	-	447	-	447
Incwm cynhwysfawr arall	5,040	-	5,040	-	5,040
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Symudiad yn y flwyddyn	5,724	(237)	5,487	-	5,487
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	31,570	11,053	42,623	-	42,623
Gwarged o'r cyfrif incwm a gwariant	1,355	-	1,355	-	1,355
Incwm cynhwysfawr arall	(690)	-	(690)	-	(690)
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd ailbriso ac incwm a gwariant	237	(237)	-	-	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	902	(237)	665	-	665
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	32,472	10,816	43,288	-	43,288

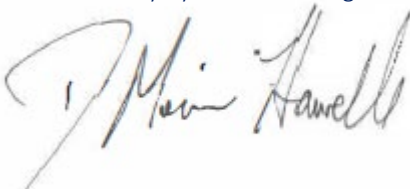
Tabl 9 - Datganiad Cyfunol a Datganiad y Coleg o Newidiadau Cronfeydd Wrth Gefn

Mantolenni

Elfen ariannol	Nodiadau	2024	2024	2023	2023
		Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
		£000'	£000'	£000'	£000'
Asedau anghyfredol					
Asedau sefydlog anniriaethol	12	78	78	176	176
Asedau sefydlog tiriaethol	11	43,922	43,922	45,016	45,016
Buddsoddiadau	13	208	208	134	134
Eiddo buddsoddi	13	175	175	175	175
Ased pensiynau	25	-	-	-	-
		44,383	44,383	45,501	45,501
Asedau Cyfredol					
Masnach a symiau eraill sy'n dderbyniadwy	14	4,577	4,577	4,995	5,015
Buddsoddiadau	15	3,000	3,000	4,000	4,000
Arian parod a'r cyfwerth	20	13,400	13,400	14,758	14,731
		20,977	20,977	23,753	23,746
Llai: Credydwy'r – symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn	16	(9,593)	(9,593)	(13,394)	(13,391)
Asedau cyfredol net		11,384	11,384	10,359	10,355
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol					
Credydwy'r – symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	17	(11,275)	(11,275)	(12,028)	(12,028)
Darpariaethau					
Rhwymedigaethau buddion wedi'u diffinio	25	-	-	-	-
Darpariaethau eraill	19	(1,204)	(1,204)	(1,205)	(1,205)
Cyfanswm asedau net		43,288	43,288	42,627	42,623
Cronfeydd Anghyfyngedig					
Cyfrif incwm a gwariant		32,472	32,472	31,573	31,570
Cronfa ailbriso		10,816	10,816	11,053	11,053
Cyfanswm cronfeydd anghyfyngedig a briodolir i'r Grŵp		43,288	43,288	42,626	42,623
Budd lleiafrifol		-	-	1	-
Cyfanswm cronfeydd anghyfyngedig		43,288	43,288	42,627	42,623

Tabl 10 - Mantolen

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 37-74 gan y Gorfforaeth ar 12 Rhagfyr 2024 a'u llofnodi ar ei rhan ar y dyddiad hwnnw gan:

Meirion Howells

Cadeirydd y Corff Llywodraethu

Mark Jones

Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Datganiad Cyfunol o Lif Arian

Elfen ariannol	Nodiadau	2024 £000'	2023 £000'
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwarged am y flwyddyn		1,160	799
Addasiad ar gyfer eitemau heblaw arian parod			
Dibrisiant ac amorteiddiad		4,201	4,023
Gostyngiad/(cynnydd) mewn dyledwyr		606	(302)
(Gostyngiad) mewn credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn		(2,174)	(793)
(Gostyngiad) mewn credydwyr sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn		(655)	(801)
(Gostyngiad) mewn darpariaethau		(1)	(131)
Costau pensiwn llai cyfraniadau sy'n daladwy		(690)	1,110
Addasiad ar gyfer gweithgareddau buddsoddi neu ariannu			
Incwm buddsoddi		(725)	(490)
Llog taladwy		33	102
Treth a dalwyd		-	-
Colled ar werthu asedau sefydlog		5	-
Llif arian net o weithgareddau gweithredu		1,760	3,517
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Enillion o werthu asedau sefydlog		1	2
Incwm o gwmnïau cysylltiol		142	-
Incwm buddsoddi		537	252
Gostyngiad/(cynnydd) mewn adneuron		1,000	(1,000)
Taliadau a wnaed i gaffael asedau sefydlog		(3,189)	(4,107)
		(1,509)	(4,853)
Llif arian o weithgareddau ariannu			
Llog a dalwyd		(33)	(102)
Ad-daliadau symiau a fenthyciwyd		(1,576)	(163)
		(1,609)	(265)
		(1,358)	(1,601)
Arian parod a'r cyfwerth ar ddechrau'r flwyddyn	20	14,758	16,359
Arian parod a'r cyfwerth ar ddiwedd y flwyddyn	20	13,400	14,758

Tabl 11 - Datganiad Cyfunol o Lif Arian

Nodiadau ar y Cyfrifon

1, Datganiad o bolisiau cyfrifyddu a thechnegau amcangyfrif

Mae'r polisiau cyfrifyddu canlynol wedi'u gweithredu'n gyson wrth ymdrin ag eitemau a ystyrir yn berthnasol mewn perthynas â'r datganiadau ariannol.

Statws Cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth o dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 at ddiben cynnal Coleg Gŵyr Abertawe. Mae'r Coleg yn elusen sydd wedi'i heithrio o dan Ran 3 Deddf Elusennau 2011. Sefydlwyd y Gorfforaeth yng Nghymru a'r swyddfa gofrestredig yw Coleg Gŵyr Abertawe, Heol Tycoch, Sgeti, Abertawe, SA2 9EB.

Sail Paratoi

Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi cael eu paratoi yn unol â'r *Datganiad o'r Arfer a Argymhellir: Cyfrifyddu mewn Addysg Bellach ac Uwch 2019* (SORP AB AU 2019), *Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau AB yng Nghymru* a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ac yn unol â FRS 102 - *"Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon"*. Mae'r Coleg yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi cymhwyso gofynion budd cyhoeddus perthnasol FRS 102.

Er mwyn paratoi datganiadau ariannol i gydymffurfio â FRS 102, mae angen defnyddio rhai amcangyfrifon cyfrifyddu critigol. Mae angen i reolwyr arddel barn hefyd wrth gymhwyso polisiau cyfrifyddu'r Coleg.

Sail Cyfrifyddu

Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r confensiwn cost hanesyddol fel y'u haddaswyd drwy ddefnyddio prisiadau blaenorol fel cost dybiedig ar ddyddiad y newid ar gyfer asedau anghyfredol penodol.

Sail Cyfuno

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Coleg a'i is-gwmni, Track Training Limited, nes iddo gael ei ddiddymu ym mis Chwefror 2024. Cyflawnir rheolaeth pan fydd gan y Grŵp y pŵer i lywodraethu polisiau ariannol a gweithredol endid er mwyn cael buddion o'i weithgareddau. Mae canlyniadau is-gwmnïau a gaffaelwyd neu a waredwyd yn ystod y cyfnod wedi'u cynnwys yn y cyfrif incwm a gwariant cyfunol o'r dyddiad caffael neu hyd at y dyddiad gwaredu. Caiff gwerthiannau ac elw o fewn y Grŵp eu dileu'n llawn adeg cyfuno. Yn unol â FRS 102, nid yw gweithgareddau undeb y myfyrwyr wedi cael eu cyfuno gan nad yw'r Coleg yn rheoli'r gweithgareddau hynny. Mae'r holl ddatganiadau ariannol wedi'u gwneud hyd at 31 Gorffennaf 2024.

Busnes Gweithredol

Mae gweithgareddau'r Coleg, ynghyd â'r ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ei ddatblygiad a'i berfformiad yn y dyfodol, wedi'u nodi yn Adroddiad y Corff Llywodraethu. Mae sefyllfa ariannol y Coleg, ei hylifedd, llif arian a'i fenthyciadau i'w gweld yn y Datganiadau Ariannol a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae gan fantolen y Coleg asedau net o £43.2 miliwn ar 31 Gorffennaf 2024. Mae'r asedau net hyn yn codi ar ôl grantiau cyfalaf gohiriedig o £13.4 miliwn (o fewn credydwy'r) a'r symudiadau actiwaraid mewn perthynas â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Cyfanswm yr ased pensiwn ar 31 Gorffennaf 2024 oedd £dim. Y sefyllfa ased gyfredol net oedd £11.3 miliwn.

Mae gan y Coleg falansau arian parod a buddsoddi o £16.4m ar 31 Gorffennaf 2024 sy'n cynnwys grantiau a dderbyniwyd ymlaen llaw o £1.1 miliwn. Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad o £1.6m. Mae rhagolygon ariannol y Coleg yn dangos y bydd yn gallu gweithredu o fewn ei gyfleusterau a'i gyfamodau presennol hyd y gellir ei weld.

Roedd nifer y cofrestriadau dysgwyr amser llawn ym mis Medi 2024 yn gryf a disgwylir i nifer y cofrestriadau gynyddu dros y blynyddoedd nesaf, gan fod demograffeg Abertawe yn nodi niferoedd cynyddol o ymadawyr ysgol ar gyfer y tair blynedd nesaf.

Defnyddiodd y Coleg gronfeydd strwythuredig ESF sef tua £2 filiwn a daeth y prosiectau hyn i ben yn Rhagfyr 2022. Roedd y Coleg yn gallu cyrchu ffrydiau cyllid olynol trwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn ystod y flwyddyn ac mae'r cyllid hwn yn rhedeg tan fis Mawrth 2025. Mae'r Coleg wedi cyllidebu ar gyfer diwedd y prosiectau hyn os na fydd rhagor o gyllid ar gael yn y dyfodol.

Yn ogystal, mae gan y Coleg ddisgwyliadau rhesymol o ran meddu ar adnoddau digonol i barhau i weithredu ar gyfer y dyfodol, ac o'r herwydd, bydd yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi ei Ddatganiadau Ariannol.

Cydnabod Incwm

Mae grantiau refeniw'r Llywodraeth, gan gynnwys grantiau rheolaidd cyrff ariannu a grantiau eraill, yn cael eu cydnabod o dan y model cronïadau fel y caniateir gan FRS 102. Mae grantiau rheolaidd cyrff ariannu yn cael eu mesur yn unol â'r amcangyfrifon gorau ar gyfer y cyfnod maen nhw'n dod yn dderbyniadwy ac maent yn dibynnu ar y ffrwd incwm benodol o dan sylw. Gwneir addasiadau o ran unrhyw dangyflawniad ar gyfer y grant rheolaidd ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn lefel y grant rheolaidd a gydnabyddir yn y datganiad o incwm cynhwysfawr. Fel rheol, mae incwm terfynol y grantiau'n cael ei bennu ar ddiwedd y broses gysoni ar ddiwedd y flwyddyn gyda'r corff ariannu yn dilyn ar ddiwedd y flwyddyn, yn ogystal â chanlyniadau unrhyw archwiliadau cyllid.

Mae'r grant rheolaidd o Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) yn cynrychioli'r dyraniadau cyllid a briodolir i'r flwyddyn ariannol bresennol ac mae'n cael ei gredydu'n uniongyrchol i'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cydnabyddir cyllid Dysgu Seiliedig ar Waith (DSW) ar ôl i'r incwm gael ei ennill.

Cydnabyddir grantiau (gan gynnwys grantiau ymchwil) o ffynonellau anllywodraethol mewn incwm pan fo gan y Coleg hawl i'r incwm ac y bodlonir amodau sy'n ymwneud â pherfformiad. Caiff incwm a dderbynnir cyn bodloni amodau sy'n ymwneud â pherfformiad ei gydnabod fel incwm gohiriedig o fewn credydwy'r ar y fantolen a'i ryddhau i incwm yn unol â bodloni amodau felly.

Mae grantiau cyfalaf y Llywodraeth, a ddelir fel incwm gohiriedig ac a gydnabyddir mewn incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased, yn cael eu cofnodi o dan y dull cronïadau fel y caniateir gan FRS 102. Caiff grantiau cyfalaf eraill eu cydnabod fel incwm pan fo gan y Coleg hawl i'r cyllid ac y bodlonir amodau sy'n ymwneud â pherfformiad.

Mae incwm o ffioedd dysgu yn cael ei ddatgan gros o unrhyw wariant nad yw'n ddisgownt ac yn cael ei gofnodi yn y cyfnod mae'n cael ei dderbyn.

Credydwr yr holl incwm o adneuo tymer byr i'r cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y mae'n cael ei ennill ar sail dderbyniadwy.

Cyfrifyddu ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth

Mae buddion ôl-gyflogaeth i gyflogaethion y Coleg yn cael eu darparu'n bennaf gan y CPA a'r CPLIL. Mae'r rhain yn gynlluniau â buddion wedi'u diffinio, a ariennir yn allanol ac a gontractiwyd allan o Ail Gynllun Pensiwn y Wladwriaeth.

Cynllun nad yw'n cael ei ariannu yw'r TPS. Cyfrifir y cyfraniadau i'r TPS mewn modd fel y gellir gwasgaru cost y pensiwn dros oes waith y gweithwyr yn y Coleg fel bo cost y pensiwn i raddau sylweddol yn ganran gyson o'r cyflogau pensiynadwy presennol ac i'r dyfodol. Pennir y cyfraniadau gan actiwariad cymwysedig ar sail prisiau gan ddefnyddio dull buddion arfaethedig. Cynllun aml-gyflogwr yw'r TPS, ac nid oes modd i'r Coleg ganfod ei gyfran o asedau ac ategolion gwaelodol y cynllun ar unrhyw sail gyson a rhesymol. Trinnir y TPS felly fel petai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig a chydabyddir y cyfraniadau fel cost yn y datganiad incwm yn y cyfnodau pan ddarperir gwasanaethau gan gyflogaethion.

Cynllun wedi'i ariannu yw'r CPLIL. Mesurir asedau'r CPLIL gan ddefnyddio gwerthoedd teg terfynol. Mesurir rhwymedigaethau'r CPLIL gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanol a'u disgowntio ar y gyfradd adennill gyfredol ar fond corfforaethol o ansawdd uchel o'r un tymer ac arian cyfred â'r rhwymedigaethau. Ceir y prisiau actiwariad bob tair blynedd o leiaf a chânt eu diweddarau ar ddyddiad pob mantolen. Y symiau a godir i weithredu gwaged yw costau presennol y gwasanaethau a'r costau ar gyfer cyflwyno cynlluniau, newidiadau i fuddiannau, setliadau a chwtogiadau. Maent yn cael eu cynnwys fel rhan o gostau staff a gronnwyd. Mae llog net ar fuddion diffiniedig y rhwymedigaeth/ased hefyd yn cael ei gydnabod yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr ac mae'n cynnwys y gost llog ar y rhwymedigaeth/ased buddion net diffiniedig ac incwm llog ar asedau'r cynllun, wedi'u cyfrifo trwy luosi gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod gan y gyfradd a ddefnyddir i ddisgowntio rhwymedigaethau'r budd yn erbyn y warged weithredol. Cydnabyddir y gwahaniaeth rhwng yr incwm llog ar asedau'r cynllun a'r enillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun mewn enillion a cholledion cydnabyddedig eraill.

Cydnabyddir enillion a cholledion gwirioneddol yn syth mewn enillion a cholledion cydnabyddedig eraill.

Buddion Cyflogaeth Tymer Byr

Caiff buddion cyflogaeth tymer byr megis cyflogau ac absenoldebau cyflogedig (tâl gwyliau) eu cydnabod fel treuliau yn y flwyddyn y bu'r cyflogaethion yn gweithio i'r Coleg. Caiff unrhyw fuddion heb eu defnyddio eu crynhoi a'u mesur fel y swm ychwanegol y disgwyliar Coleg ei dalu o ganlyniad i hawliau heb eu defnyddio.

Pensiynau Uwch

Bydd y Coleg yn talu gwir gost unrhyw bensiwn uwch barhaus i gyn-aelod o staff yn flynyddol. Mae amcangyfrif o'r gost ddisgwyliedig am unrhyw ychwanegiad i bensiwn cyn-aelod o staff yn cael ei godi yn llawn i incwm y Coleg yn y flwyddyn y bydd yr aelod o staff yn ymddeol. Yn ystod y blynyddoedd i ddilyn codir tâl yn narpariaethau'r fantolen gan ddefnyddio'r daenlen pensiynau uwch a ddarperir gan y cyrff ariannu.

Asedau Anghyfredol - Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol wedi'u nodi fel cost/cost dybiedig llai dibrisiant cronedig a cholledion amhariad cronedig. Mae eitemau penodol o asedau sefydlog a ail-brisiwyd i werth teg ar neu cyn y

dyddiad pontio i SORP AB AU 2015, yn cael eu mesur ar sail cost dybiedig, sef y swm wedi'i ailbrisiao ar ddyddiad yr ailbrisiad hwnnw.

Tir ac adeiladau

Nid yw tir rhydd-ddaliad wedi'i ddibrisio.

Mae adeiladau rhydd-ddaliad yn cael eu dibrisio gan ddefnyddio dull llinell syth dros eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig i'r Coleg sef rhwng 10 a 50 mlynedd. Mae gan y Coleg bolisi o ddibrisio addasiadau pwysig i'r adeiladau dros gyfnod eu hoes economaidd ddefnyddiol, sef rhwng 10 a 50 mlynedd.

Pan afaelir tir ac adeiladau gyda chymorth grantiau penodol, cânt eu cyfalafu a'u dibrisio fel y nodir uchod. Credydur grantiau perthynol i gyfrif incwm gohiriedig o fewn credydwyr, a chânt eu rhyddhau i'r cyfrif incwm a gwariant dros oes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased perthynol ar sail sy'n gyson â'r polisi dibrisio. Dyrennir incwm gohiriedig rhwng credydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn a'r rheini sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. Mae grantiau cysylltiedig â chaffael tir yn cael eu cydnabod fel incwm yn y flwyddyn y maent yn cael eu derbyn.

Bydd adolygiad ar gyfer amhariad ased sefydlog yn cael ei gynnal os bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos efallai na fydd modd adennill y swm a gariwyd ar gyfer unrhyw ased sefydlog.

Adeg mabwysiadu FRS 102, roedd y Coleg wedi dilyn y ddarpariaeth drosiannol i gadw gwerth llyfr y tir a'r adeiladau, a werthuswyd adeg yr ymgorffori yn 1993, ond i beidio â mabwysiadu polisi ailbrisiao'r eiddo hwn yn y dyfodol. Ailbrisiwyd tir gan y Coleg fel rhan o drefniadau pontio fel ar 1 Awst 2014, ond nid er mwyn mabwysiadu polisi o ailbrisiao tir yn y dyfodol.

Asedau sy'n cael eu hadeiladu

Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu cofnodi ar gost, yn seiliedig ar werth tystysgrifau'r penseiri a chostau uniongyrchol eraill, a gafwyd hyd at 31 Gorffennaf. Nid ydynt yn cael eu dibrisio nes eu bod yn cael eu defnyddio.

Cyfarpar

Caiff y cyfarpar sydd ag oes ddefnyddiol o dros flwyddyn eu cyfalafu am gost.

Mae cyfarpar wedi'u cyfalafu'n cael eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros weddill eu hoes economaidd ddefnyddiol fel a ganlyn:

- cerbydau modur 4 blynedd
- offer cyfrifiadurol 4 blynedd
- celfi, darnau gosod a gosodiadau 5 - 10 mlynedd

Asedau Anniriaethol ac Ewyllys Da

Mae ewyllys da sy'n deillio o gaffael is-gwmnïau yn cael ei amorteiddio gan ddefnyddio dull llinell syth dros gyfnod o bum mlynedd o ddyddiad y caffael.

Mae meddalwedd a thrwyddedau cyfrifiadurol yn cael eu cyfalafu fel asedau sefydlog anniriaethol a'u hamorteiddio dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig y feddalwedd neu'r drwydded rhwng pedair a 10 mlynedd. Mae costau blynyddol cadw a chynnal meddalwedd yn cael eu cofnodi ar y Datganiad o Incwm Cyfunol yn y flwyddyn berthnasol.

Costau Benthycu

Cydnabyddir costau benthycu fel gwariant yn y cyfnod yr aethpwyd i'r costau

Asedau ar Brydles

Mae costau mewn perthynas â phrydlesi gweithredu yn cael eu nodi gan ddefnyddio dull llinell syth dros gyfnod y brydles. Rhennir unrhyw breimiau neu gymhelliannau prydesi sy'n gysylltiedig â phrydlesi a lofnodwyd ar ôl 1 Awst 2014 dros dymor isafswm y brydles. Mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriadau trosiannol yn FRS 102 ac mae wedi cadw'r polisi o ehangu preimiau a chymhelliannau i ddyddiad yr adolygiad cyntaf o rent y farchnad ar gyfer prydesi a lofnodwyd cyn 1 Awst 2014.

Mae cytundebau prydesu sy'n trosglwyddo'n syllweddol holl fuddion a risgiau perchnogaeth ased i'r Coleg yn cael eu trin fel prydesi cyllid.

Mae'r asedau a ddelir o dan brydlesi cyllid yn cael eu cydnabod ar y dechrau am werth teg yr ased ar brydles (neu, os yw'n is, gwerth presennol isafswm tâl y brydles) ar ddechrau'r brydles. Mae'r rhwymedigaeth gyfatebol i'r prydeswr wedi'i chynnwys ar y fantolen fel rhwymedigaeth prydes gyllid. Mae asedau a ddelir o dan brydlesi cyllid wedi'u cynnwys yn yr asedau sefydlog diriaethol a'u dibrisio a'u hasesu ar gyfer colledion amhariad yn yr un ffordd ag asedau a berchnogir.

Dosrennir isafswm taliadau'r brydles rhwng y tâl cyllid a gostyngiad y rhwymedigaeth sy'n weddill. Dosrennir y taliadau cyllid dros gyfnod y brydles yn gymesur â'r elfen gyfalaf sy'n weddill.

Buddsoddiadau

Buddsoddiadau mewn is-gwmnïau

Yn y datganiadau ariannol unigol nodir buddsoddiadau mewn is-gwmnïau fel y gost ar ôl tynnu amhariad.

Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol

Mae cwmnïau cysylltiol yn endidau lle mae gan y Coleg ddylanwad sylweddol, ond nid rheolaeth, dros y polisiâu gweithredu ac ariannol. Yn y datganiadau ariannol cyfunol, mae buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol yn cael eu cydnabod i ddechrau ar gost a chânt eu haddasu'n flynyddol i adlewyrchu cyfran y Grŵp o warged neu ddiffyg ac incwm cynhwysfawr arall y cwmni cysylltiol.

Buddsoddiadau Eraill

Caiff buddsoddiadau rhestredig a ddelir fel buddsoddiadau asedau anghyfredol ac asedau cyfredol, a allai gynnwys buddsoddiadau rhestredig, eu datgan ar eu gwerth teg. Caiff symudiadau eu cydnabod yn yr Incwm Cynhwysfawr. Mae buddsoddiadau, sy'n cynnwys offer ecwiti heb eu dyfynnu, yn cael eu mesur ar werth teg, a'u hamcangyfrif gan ddefnyddio techneg brisio.

Eiddo Buddsoddi

Caiff rhestrau eiddo eu nodi yn ôl y gwerth ar y farchnad agored ar ddyddiad y fantolen.

Rhestrau Eiddo

Nodir rhestrau eiddo ar yr isaf o'r gost a gwerth dichonadwy, sef y pris gwerthu llai costau i orffen a gwerthu. Lle y bo'n briodol, darperir ar gyfer eitemau hanfodol, araf a diffygiol.

Arian Parod a'r Cyfwerth

Mae arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw, adneuon i'w had-dalu ar gais, a gorddrafftiau. Cyfrifir adneuon fel rhai i'w had-dalu ar gais os ydynt ar gael yn ymarferol ymhen 24 awr heb gosb ariannol.

Mae symiau cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn, byrdymor y gellid eu trosglwyddo i symiau penodol o arian parod heb risg sylweddol o newid eu gwerth. Mae cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiad sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o ddyddiad ei gaffael.

Rhwymedigaethau Ariannol ac Ecwiti

Caiff rhwymedigaethau ariannol ac ecwiti eu dosbarthu yn ôl cynnwys rhwymedigaethau cytundebol yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurflen gyfreithiol yr offeryn ariannol.

Caiff pob benthyciad, buddsoddiad ac adnau tymor byr a ddelir gan y Grŵp eu dosbarthu fel offer ariannol sylfaenol yn unol â FRS 102. Caiff yr offer hyn eu cofnodi yn y lle cyntaf ar y pris trafod llai unrhyw gostau trafod (cost hanesyddol). Mae FRS 102 yn ei gwneud yn ofynnol bod offer ariannol sylfaenol wedyn yn cael eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio. Fodd bynnag, mae'r Grŵp wedi cyfrifo nad yw'r gwahaniaeth rhwng y gost hanesyddol a'r gost wedi'i hamorteiddio yn sylweddol ac felly, nodir yr offer ariannol hyn ar y fantolen ar gost hanesyddol. Nid yw benthyciadau a buddsoddiadau sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy o fewn blwyddyn wedi'u disgowntio.

Trosi Arian Tramor

Caiff trafodion a wneir mewn arian tramor eu cofnodi gan ddefnyddio'r cyfraddau cyfnewid sydd mewn grym ar ddyddiad y trafodyn. Caiff asedau a rhwymedigaethau ariannol a wneir mewn arian tramor eu trosi yn ôl y cyfraddau cyfnewid sy'n weithredol ar ddiwedd y cyfnod ariannol gyda'r holl wahaniaethau cyfnewid a geir o ganlyniad yn cael eu cofnodi yn yr incwm yn y cyfnod maen nhw'n codi.

Trethiant

Ystyrir bod y Coleg yn pasio profion Paragraff 1, Atodlen 6, Deddf Cyllid 2010 ac felly'n cyrraedd diffiniad cwmni elusennol at ddibenion treth gorfforaeth y DU. O ganlyniad, gallai'r elusen fod yn rhydd o'r angen i dalu treth mewn cysylltiad ag incwm neu enillion cyfalaf a dderbynnir o fewn categorïau a gwmpasir gan Adrannau 478-488 o Ddeddf Treth Gorfforaeth 2010 neu Adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Cyfalaf 1992 i'r graddau y defnyddir y fath incwm neu enillion at ddibenion elusennol yn unig.

Mae'r Coleg wedi'i eithrio'n rhannol yn achos Treth ar Werth, felly ni all ond adfer tua 3% o'r TAW a godwyd ar ei fewnbynau. Caiff TAW anadferadwy ar fewnbynau ei gynnwys yng nghostau o'r fath a'i hychwanegu at gost asedau sefydlog diriaethol fel y bo'n briodol, pan fydd y fewnbynau eu hunain yn asedau sefydlog diriaethol wrth natur.

Rhaid i is-gwmnïau'r Coleg dalu treth gorfforaethol a TAW fel y mae'n rhaid i unrhyw sefydliad masnachol ei wneud.

Darpariaethau a Rhwymedigaethau Amodol

Cydnabyddir darpariaethau pan fydd gan y Coleg rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol bresennol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol. Mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo budd economaidd er mwyn setlo'r rhwymedigaeth a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Os yw effaith gwerth amser yr arian yn sylweddol, mae'r swm y disgwylir iddo setlo'r rhwymedigaeth yn cael ei gydnabod ar werth presennol gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio cyn treth. Mae dad-ddirwyn y disgownt yn cael ei gydnabod fel cost cyllid yn y datganiad o incwm cynhwysfawr yn y cyfnod mae'n codi.

Mae rhwymedigaeth amodol yn codi o ddigwyddiad blaenorol sy'n gosod rhwymedigaeth bosibl ar y Coleg y caiff ei bodolaeth ei chadarnhau dim ond drwy achos neu fel arall o ddigwyddiadau penodol yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Coleg. Mae rhwymedigaethau amodol yn codi hefyd mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall, ond naill ai mae'n annhebygol y bydd angen echlif adnoddau neu ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Ni chydabyddir rhwymedigaethau nac asedau amodol yn y fantolen, ond fe'i datgelir yn y nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Trefniadau Asiantaeth

Mae'r Coleg yn gweithredu fel asiant o ran casglu a thalu cronfeydd cymorth dewisol. Mae taliadau cysylltiedig a gafwyd o'r cyrff ariannu a'r taliadau dilynol i fyfyrwyr yn cael eu heithrio o incwm a gwariant y Coleg os yw'r Coleg yn agored i risg isel iawn neu'n mwynhau budd economaidd isel iawn mewn perthynas â'r trafodyn.

Dyfarniadau wrth Gymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu a Ffynonellau Allweddol o Ansicrwydd Amcangyfrif

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'r rheolwyr wedi gwneud y dyfarniadau canlynol:

- Penderfynu a yw prydles y mae'r Coleg wedi ymrwymo iddynt naill ai fel gosodwr prydles neu ddaliwr prydles yn brydles gweithredol neu brydles cyllid. Mae'r penderfyniadau hyn yn dibynnu ar asesiad o ran a yw'r risgiau a'r manteision perchnogaeth wedi cael eu trosglwyddo o'r prydleswr i'r prydlesai fesul prydles.
- Penderfynu a oes dangosyddion amhariad o asedau diriaethol y Grŵp, gan gynnwys ewyllys da. Mae ffactorau sy'n cael eu hystyried wrth gyrraedd penderfyniad o'r fath yn cynnwys hyfywedd economaidd a pherfformiad ariannol disgwylid y dyfodol yr ased a lle mae'n gydran o uned fwy sy'n cynhyrchu arian, hyfywedd a pherfformiad ariannol disgwylid y dyfodol yr uned honno.

Ffynonellau Allweddol Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif

- Asedau sefydlog tiriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol, ar wahân i fuddsoddi mewn eiddo, yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol gan ystyried gwerthoedd gweddilliol lle y bo'n briodol. Mae oes wirioneddol yr asedau a'r gwerthoedd gweddilliol yn cael ei hasesu'n flynyddol a gall amrywio yn dibynnu ar nifer o ffactorau. Wrth ailasesu oes asedau, mae ffactorau megis arloesi technolegol a rhaglenni cynnal a chadw yn cael eu hystyried. Mae asesiadau gwerth gweddilliol yn ystyried materion megis amgylchiadau marchnad yn y dyfodol, gweddill oes yr ased a gwerthoedd gwaredu rhagamcanol.

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae gwerth presennol rhwymedigaeth CPLIL â buddion wedi'u diffinio'n dibynnu ar nifer o ffactorau sy'n cael eu penderfynu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio amrywiaeth o dybiaethau. Mae'r tybiaethau a ddefnyddir wrth bennu (incwm) cost net ar gyfer pensiynau yn cynnwys y gyfradd ddisgownt. Bydd unrhyw newididiadau yn y tybiaethau hyn, a ddatgelir yn nodyn 25, yn cael effaith ar swm y rhwymedigaeth a gariwyd. Yn ogystal, mae dull datblygu wedi cael ei ddefnyddio gan yr actiwari sy'n rhagweld canlyniadau o'r prisiad actiwaraidd llawn diweddaraf a berfformiwyd ar 31 Mawrth 2022 ac mae'r actiwari wedi defnyddio hwn wrth brisio'r rhwymedigaeth pensiynau ar 31 Gorffennaf 2024. Byddai unrhyw wahaniaethau rhwng y ffigurau a geir o'r dull datblygu a phrasiad actiwaraidd llawn yn cael effaith ar swm y rhwymedigaeth pensiwn a gariwyd.

O dan FRS 102 (28.22) byddai gwarged cynllun yn cael ei gydnabod fel ased cynllun buddion diffiniedig dim ond os yw'r Coleg yn gallu adennill y warged naill ai trwy lai o gyfraniadau yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o'r cynllun. Mae'r Coleg yn dilyn yr egwyddorion yn FRS 102 sy'n cyfeirio at IFRIC 14/IAS 19 ar gyfer egwyddorion mesur. Mae hwn yn nodi mai'r ased diffiniedig net yw'r warged, wedi'i addasu ar gyfer unrhyw effaith o gyfyngu ar ased buddion diffiniedig net i'r uchafswm asedau. Yr uchafswm asedau yw gwerth presennol unrhyw fuddion economaidd sydd ar gael ar ffurf gostyngiadau mewn cyfraniadau i'r cynllun yn y dyfodol. Mae'r budd cyfrifyddu economaidd hwn fel arfer yn cael ei gymryd ar gyfer cynllun parhaus fel "Gwerth presennol net cost gwasanaeth y dyfodol llai gwerth presennol cyfraniadau cyflogwr yn y dyfodol dros oes y cyflogwr yn y dyfodol (anfeidraidd)". Felly mae'r Coleg yn cydnabod ased pensiwn dim ond os yw'r cyfrifiad yn pennu bod terfyn asedau yn bodoli.

2, Grantiau cyrff ariannu

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Grantiau rheolaidd				
Grant rheolaidd Llywodraeth Cymru	31,791	31,791	29,804	29,804
Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru	20	20	38	38
Grantiau Penodol				
Dysgu seiliedig ar waith	9,032	9,032	8,433	8,433
Rhyddhau grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru	2,605	2,605	2,409	2,409
Grantiau eraill Llywodraeth Cymru	5,500	5,500	7,360	7,360
Cyfanswm	48,948	48,948	48,044	48,044

Tabl 2 - Grantiau cyrff ariannu

3, Ffioedd dysgu a chontractau addysg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ffioedd addysg oedolion	316	316	328	328
Ffioedd a chontractau prentisiaeth	119	119	103	101
Ffioedd ar gyfer cyrsiau gyda chymorth benthyciad AB	282	282	253	253
Ffioedd ar gyfer cyrsiau gyda chymorth benthyciad AU	922	922	987	987
Ffioedd myfyrwyr rhyngwladol	566	566	522	522
Cyfanswm ffioedd dysgu	2,205	2,205	2,193	2,191
Contractau addysg	782	782	850	850
Cyfanswm	2,987	2,987	3,043	3,041

Tabl 13 - Ffioedd dysgu a chontractau addysg

4, Grantiau a chontractau eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Gweithgareddau a ariannwyd gan Erasmus a Taith	221	221	182	182
Comisiwn Ewropeaidd	16	16	1,120	1,120
Y Gronfa Ffyniant Gyffredin	2,529	2,529	302	302
Grantiau a chontractau eraill	988	988	971	971
Cyfanswm	3,754	3,754	2,575	2,575

Tabl 14 - Grantiau a chontractau eraill

5, Incwm arall

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Arlwyo a phreswylfeydd	1,058	1,058	923	923
Gweithgareddau eraill sy'n creu incwm	148	148	129	129
Incwm o grantiau eraill	313	313	349	349
Grantiau cyfalaf nad ydynt yn grantiau'r Llywodraeth	37	37	37	37
Incwm amrywiol	1,031	1,031	1,031	1,051
Cyfanswm	2,587	2,587	2,469	2,489

Tabl 15 - Incwm Arall

6, Incwm buddsoddi

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Incwm buddsoddi arall	-	-	-	-
Llog arall sy'n dderbyniadwy	725	725	490	490
Buddsoddi a llog arall	725	725	490	490
Enillion net ar y cynllun pensiwn (nodyn 24)	80	80	-	-
Cyfanswm	805	805	490	490

Tabl 16 - Incwm buddsoddi

7, Costau staff

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflogau	31,031	31,031	29,557	29,448
Costau nawdd cymdeithasol	3,124	3,124	2,970	2,948
Costau pensiwn eraill	6,200	6,200	7,070	7,067
Costau staff	40,355	40,355	39,597	39,463
Costau ailstrwythuro	304	304	164	82
Cyfanswm	40,659	40,659	39,761	39,545

Tabl 17 - Costau Staff

Costau ailstrwythuro

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Costau cytundebol	201	201	132	50
Costau nad ydynt yn rhai cytundebol	103	103	32	32
Cyfanswm	304	304	164	82

Tabl 17a - Costau ailstrwythuro

Mae'r Coleg wedi cyfrif am 20 taliad diswyddo yn ystod y flwyddyn a ddatgelwyd yn y bandiau canlynol:

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£0 - £25,000	17	17	9	9
£25,001 - £50,000	3	3	2	-
£50,001 - £100,000	-	-	-	-
£100,001 - £150,000	-	-	-	-
£150,001 ac uwch	-	-	-	-
Cyfanswm	20	20	11	9

Wedi'u cynnwys o fewn y costau strwythuro am y flwyddyn yw'r taliadau diswyddo arbennig (symiau y tu allan i ofynion statudol a chytundebol) sy'n gwneud cyfanswm o £103,000 (2023: £32,000). Yn unigol, y taliadau oedd £26,966, £18,816, £14,000, £11,825, £10,705, £5,882, £3,449, £3,000, £1,965, £1,914, £1,640, £1,528, £1,169, £279 a £146.

Cafodd y cynllun Diswyddo Gwirfoddol a weithredwyd gan y Coleg ei gymeradwyo gan Fwrdd y Llywodraethwyr. Cymeradwyir pob taliad diswyddo arbennig sy'n fwy na £10,000 gan y Pwyllgor Cyllid.

Niferoedd Staffio

Cyfrif pennau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	Nifer.	Nifer.	Nifer.	Nifer.
Staff adrannol sy'n addysgu	635	635	617	617
Staff adrannol nad ydynt yn addysgu	486	486	492	490
Cyfanswm	1,121	1,121	1,109	1,107

Tabl 18 - Niferoedd Staffio

Personél Rheoli Allweddol (Grŵp a Choleg)

Personél rheoli allweddol yw'r bobl hynny sydd ag awdurdod a chyfrifoldeb ym meysydd cynllunio, llywio a rheoli gweithgareddau'r Grŵp ac fe'u cynrychiolir gan y Grŵp Cynllunio Strategol sy'n cynnwys y Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth, y Dirprwy Bennaeth Cwricwlwm, Ansawdd, Dysgu ac Addysgu, y Dirprwy Bennaeth Sgiliau a Phartneriaethau, y Dirprwy Bennaeth Pobl a Lles a'r Dirprwy Bennaeth Cyllid ac MIS. Mae costau staff yn cynnwys iawndal a dalwyd i bersonél rheoli allweddol am golli swydd.

Cyfrif pennau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Nifer.	Nifer.
Nifer y personél rheoli allweddol gan gynnwys y Swyddog Cyfrifyddu:	5.6	5.0
Cyfanswm	5.6	5.0

Tabl 19 - Nifer y personél rheoli allweddol

Mae'r amrywiadau canlynol yn dangos nifer y personél rheoli allweddol a staff ar gyflog uwch a gafodd enillion blynyddol (ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond gan gynnwys buddion mewn nwyddau) yn y Grŵp:

Tabl o fandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Grŵp)

Grŵp	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2024	2023	2024	2023
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,001 i £65,000 y flwyddyn	-	-	4.0	0.9
£65,001 i £70,000 y flwyddyn	-	-	1.0	1.0
£70,001 i £75,000 y flwyddyn	-	-	2.1	1.5
£75,001 i £80,000 y flwyddyn	-	-	2.3	3.0
£80,001 i £85,000 y flwyddyn	-	-	-	0.8
£85,001 i £90,000 y flwyddyn	2.0	3.0	-	-
£90,001 i £95,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£95,001 i £100,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£100,001 i £105,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£105,001 i £110,000 y flwyddyn	-	-	-	-
£110,001 i £115,000 y flwyddyn	0.6	-	-	-
£175,001 i £180,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£180,001 i £185,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
Cyfanswm	5.6	5.0	9.4	7.2

Tabl o fandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Grŵp)

Roedd enillion personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch yn y Grŵp fel a ganlyn:

Enillion Personél a Staff Allweddol sydd ar Gyflog Uwch

Grŵp	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2024	2023	2024	2023
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflog	610	529	658	530
Tâl cysylltiedig â pherfformiad	9	10	-	-
Buddion mewn nwyddau	-	-	-	-
Cyfanswm Tâl	619	539	658	530
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	140	121	151	106
Cyfanswm	759	660	809	636

Tabl 21 - Enillion Personél a Staff Allweddol sydd ar Gyflog Uwch

Mae nifer y staff eraill uchod a'u tâl cysylltiedig yn cynnwys dim (2023: un) cyfarwyddwyr yr is-gwmni, Track Training Limited. Cyfanswm yr arian a dalwyd fel iawndal am golli swydd i weithwyr ar gyflogau uwch oedd £19,000 (2023: £40,000).

Yswiriant cenedlaethol y cyflogwr mewn perthynas â phersonél rheoli allweddol am y flwyddyn oedd £78,000 (2023: £69,000).

Mae Personél Rheoli Allweddol a Staff Eraill ar Gyflog Uwch yn gymwys i gymryd rhan yn nhrefniadau aberthu cyflog y Coleg ar gyfer talebau gofal plant neu'r Cynllun Beicio i'r Gwaith. Ni chymerodd y staff hyn ran yn y naill cynllun na'r llall yn 2023/24 (2022/23: dim).

Tabl o fandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Grŵp)

Coleg	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2024	2023	2024	2023
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,001 i £65,000 y flwyddyn	-	-	4.0	0.9
£65,001 i £70,000 y flwyddyn	-	-	1.0	1.0
£70,001 i £75,000 y flwyddyn	-	-	2.1	1.5
£75,001 i £80,000 y flwyddyn	-	-	2.3	3.0
£80,001 i £85,000 y flwyddyn	-	-	-	-
£85,001 i £90,000 y flwyddyn	2.0	3.0	-	-
£90,001 i £95,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£95,001 i £100,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£100,001 i £105,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
£105,001 i £110,000 y flwyddyn	-	-	-	-
£110,001 i £115,000 y flwyddyn	0.6	-	-	-
£175,001 i £180,000 y flwyddyn	-	1.0	-	-
£180,001 i £185,000 y flwyddyn	1.0	-	-	-
Cyfanswm	5.6	5.0	9.4	6.4

Tabl 22 - Bandiau cyflog personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch (Coleg)

Roedd enillion personél rheoli allweddol a staff eraill ar gyflog uwch yn y Coleg uchod fel a ganlyn:

Coleg	Personél Rheoli Allweddol		Staff Eraill	
	2024	2023	2024	2023
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cyflog	610	529	658	462
Tâl cysylltiedig â pherfformiad	9	10	-	-
Buddion mewn nwyddau	-	-	-	-
Cyfanswm Tâl	619	539	658	462
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	140	121	151	104
Cyfanswm	759	660	809	566

Tabl 23 - Enillion Personél a Staff Allweddol sydd ar Gyflog Uwch (Coleg)

Nid oedd unrhyw symiau yn ddyledus i bersonél rheoli allweddol neu staff ar gyflog uwch a gafodd eu hepgor yn ystod y flwyddyn. Yswiriant cenedlaethol y cyflogwr mewn perthynas â phersonél rheoli allweddol oedd £78,000 (2023: £69,000).

Cyfanswm yr arian a dalwyd fel iawndal am golli swydd i weithwyr ar gyflogau uwch oedd £19,000 (2023: £dim).

Mae'r enillion uchod yn cynnwys symiau sy'n daladwy i'r Swyddog Cyfrifyddu (sydd hefyd y swyddog ar y cyflog uchaf) sef:

Grŵp a Choleg	Swyddog Cyfrifyddu	
	2024	2023
	£000'	£000'
Cyflog	182	175
Buddion mewn nwyddau	-	-
Cyfanswm Tâl	182	175
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr	41	42

Tabl 24 - Tâl y Swyddog Cyfrifyddu

Mae pecynnau cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth yn destun adolygiad blynyddol gan Bwyllgor Taliadau'r Corff Llywodraethu, ac maent yn meincnodi gwybodaeth er mwyn darparu arweiniad gwrthrychol. Mae'r Pwyllgor Taliadau yn asesu perfformiad y Sefydliad yn erbyn Dangosyddion Perfformiad Allweddol a chyrhaeddiad myfyrwyr yn ystod y flwyddyn, yn ogystal â'r cynnydd yn erbyn amcanion strategol hirdymor y coleg, gan gynnwys yr amcan o sicrhau twf, wrth adolygu pecyn cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a'r Pennaeth. Mae mesurau llwyddiant ansoddol, megis lefel ymgysylltu staff a myfyrwyr hefyd yn cael eu hystyried. Mae lefel y tâl yn cael ei meincnodi yn erbyn tâl colegau o faint tebyg yn y flwyddyn ariannol flaenorol, o'u datganiadau ariannol, ac mae'r duedd gyffredinol o fewn y sector hefyd yn cael ei hystyried.

Perthynas tâl a chydabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol a fynegir fel lluosrif

	Swyddog Cyfrifyddu	
	2024	2023
Cyflog sylfaenol y Prif Swyddog Gweithredol fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.5	5.6
Cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddog Gweithredol fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.5	5.6

Tabl 25 -

Ni dderbyniodd aelodau'r Gorfforaeth ac eithrio'r Swyddog Cyfrifyddu, staff na'r Swyddog UCM unrhyw daliad gan y Sefydliad ac eithrio ad-daliadau ar gyfer costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd yn ystod eu dyletswyddau.

Talwyd cyfanswm o £745 (2023: £20) i 3 (2023: 1) Llywodraethwr ar gyfer treuliau.

8, Costau gweithredu eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Costau adrannau addysgu	5,306	5,306	5,130	5,129
Costau adrannau sydd heb fod yn rhai addysgu	4,595	4,591	3,833	4,064
Costau eiddo	3,093	3,093	2,856	2,856
Cyfanswm	12,994	12,990	11,819	12,049

Tabl 26 - Costau gweithredu eraill

Mae costau gweithredu eraill yn cynnwys:	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Cydnabyddiaeth ariannol archwilwyr:				
Archwiliad datganiadau ariannol	28	28	33	24
Archwiliad mewnol:	15	15	15	15
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd datganiadau ariannol				
- Archwiliadau grant	5	5	3	3
- Cyngor ar dreth	-	-	2	-
- Adolygiadau cydymffurfio	-	-	-	-
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilwyr mewnol	-	-	-	-
Llogi asedau – adeiladau	327	327	327	327
Llogi asedau - offer	55	55	60	60

Tabl 27 - Manylion Pellach Treuliau Gweithredu Eraill

9, Llog a chostau cyllid eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ar fenthyciadau banc, gorddrafftiau a benthyciadau eraill:	33	33	102	102
Llog sy'n daladwy ar ymddeoliad cynnar	34	34	27	27
Costau cyllid pensiwn (nodyn 25)	-	-	90	90
Cyfanswm	67	67	219	219

Tabl 28 - Llog a chostau cyllid eraill

10, Trethiant

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Treth gorfforaeth y DU/(credyd)	-	-	-	-
Darpariaeth ar gyfer treth gorfforaeth wedi'i gohirio	-	-	-	-
Cyfanswm	-	-	-	-

Tabl 29 - Trethiant (Grŵp)

11, Asedau sefydlog tiriathol

Asedau Sefydlog Diriaethol Grŵp

Efen Ariannol	Tir ac Adeiladau		Cyfarpar	Cerbydau modur	Cyfanswm
	Rhydd- ddaliad	Lesddaliad hir			
	£000'	£000'	£000'	£000'	£000'
Cost neu brisiad					
Ar 1 Awst 2023	61,988	500	19,217	443	82,148
Ychwanegiadau	1,741	-	1,299	-	3,040
Gwaredu	(117)	-	(1,812)	-	(1,929)
Ar 31 Gorffennaf 2024	63,612	500	18,704	443	83,259
Dibrisiant					
Ar 1 Awst 2023	22,984	250	13,534	364	37,132
Tâl am y flwyddyn	1,754	-	2,322	32	4,108
Diddymu o ran gwarediadau	(91)	-	(1,812)	-	(1,903)
Ar 31 Gorffennaf 2024	24,647	250	14,044	396	39,337
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	38,965	250	4,660	47	43,922
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2023	39,004	250	5,683	79	45,016

Tabl 30a - Asedau Sefydlog Diriaethol (Grŵp)

Asedau Sefydlog Diriaethol Coleg

Efen Ariannol	Tir ac Adeiladau		Cyfarpar	Cerbydau modur	Cyfanswm
	Rhydd- ddaliad	Lesddaliad hir			
	£000'	£000'	£000'	£000'	£000'
Cost neu brisiad					
Ar 1 Awst 2023	61,988	500	19,217	443	82,148
Ychwanegiadau	1,741	-	1,299	-	3,040
Gwaredu	(117)	-	(1,812)	-	(1,929)
Ar 31 Gorffennaf 2024	63,612	500	18,704	443	83,259
Dibrisiant					
Ar 1 Awst 2023	22,984	250	13,534	364	37,132
Tâl am y flwyddyn	1,754	-	2,322	32	4,108
Diddymu o ran gwarediadau	(91)	-	(1,812)	-	(1,903)
Ar 31 Gorffennaf 2024	24,647	250	14,044	396	39,337
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	38,965	250	4,660	47	43,922
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2023	39,004	250	5,683	79	45,016

Tabl 30b - Asedau Sefydlog Diriaethol (Coleg)

Cafodd tir ac adeiladau a etifeddwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol ar 1 Ebrill 1993 eu priso am gost ddisodli wedi'i dibrisio gan Syrffewyr Siartredig o Gyngor Sir Gorllewin Morgannwg, Yr Adran Ystadau, Yr Adran Gwasanaethau Eiddo. Mae asedau sefydlog diriaethol eraill a etifeddwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol adeg corffori wedi cael eu priso gan y Gorfforaeth ar sail cost ddisodli wedi'i dibrisio. Os yw'r asedau hyn yn cael eu gwerthu, byddai'r Coleg naill ai'n gorfod ildio'r enillion gwerthu i Lywodraeth Cymru neu eu defnyddio yn unol â'r Memorandwm Ariannol â Llywodraeth Cymru.

Mae tir rhydd-ddaliol wedi cael ei ailbriso ar werth y farchnad agored ar 1 Awst 2014 fel rhan o'r trefniadau pontio o dan FRS 102. Cost wreiddiol y tir oedd £3,767,400 a'r swm wedi'i ailbriso oedd £9,515,000. Nid yw tir rhydd-ddaliad wedi'i ddibrisio. Mae tir rhydd-ddaliad gwerth £1,020,000 yn cael ei ddal fel gwarant gan fenthycwyr y Coleg.

Wedi'i gynnwys o fewn tir ac adeiladau (Coleg a Grŵp) mae swm o £2,233,000 (2023: £1,158,000) mewn perthynas ag asedau wrthi'n cael eu hadeiladu.

12, Asedau anniriaethol

Asedau Anniriaethol Grŵp

Elfen Ariannol	Ewyllys da £000'	Meddalwedd a Thrwyddedau £000'	Cyfanswm £000'
Cost neu brisiad			
Ar 1 Awst 2023	283	825	1,108
Ychwanegiadau	-	-	-
Gwaredu	(283)	(354)	(637)
Ar 31 Gorffennaf 2024	-	471	471
Dibrisiant			
Ar 1 Awst 2023	283	649	932
Tâl am y flwyddyn	-	93	93
Diddymu o ran gwarediadau	(283)	(349)	(632)
Ar 31 Gorffennaf 2024	-	393	393
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	-	78	78
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2023	-	176	176

Tabl 31a - Asedau Sefydlog Anniriaethol (Grŵp)

Asedau Anniriaethol Coleg

Elfen Ariannol	Meddalwedd a Thrwyddedau	
	£000'	Cyfanswm £000'
Cost neu brisiad		
Ar 1 Awst 2023	825	825
Ychwanegiadau	-	-
Gwaredu	(354)	(354)
Ar 31 Gorffennaf 2024	471	471
Dibrisiant		
Ar 1 Awst 2023	649	649
Tâl am y flwyddyn	93	93
Diddymu o ran gwarediadau	(349)	(349)
Ar 31 Gorffennaf 2024	393	393
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	78	78
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2023	176	176

Tabl 31b - Asedau Sefydlog Anniriaethol (Coleg)

13, Buddsoddiadau anghyfredol

Buddsoddiadau mewn Is-gwmnïau

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Buddsoddiadau mewn is-gwmnïau	-	-
Cyfanswm	-	-

Tabl 32 - Buddsoddiadau mewn is-gwmnïau

Roedd y Coleg yn berchen ar 80 y cant o gyfranddaliadau £1 arferol Track Training Limited a gyhoeddwyd, cwmni wedi'i ymgorffori yng Nghymru a Lloegr. Prif weithgaredd busnes Track Training Limited oedd hyfforddi cyflogwyr ar ran cyflogwyr. Daeth masnachu'r cwmni i ben ym mis Mai 2023 a chafodd ei ddiddymu ym mis Chwefror 2024.

Buddsoddiadau mewn Cwmnïau Cysylltiol - Grŵp a Choleg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol	208	134
Cyfanswm	208	134

Tabl 33 - Buddsoddiadau mewn cwmnïau cysylltiol

Mae'r Coleg yn dal 40% o'r cyfranddaliadau dosbarthu (£40) yn Novus Gower Limited. Ymgorfforwyd y cwmni ar 6 Gorffennaf 2022 i baratoi ar gyfer darpariaeth addysgol mewn carchardai trwy gcontract gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder. Dyfarwyd y contract ym mis Medi 2022 a chychwynwyd y ddarpariaeth ym mis Rhagfyr 2022.

Eiddo Buddsoddi – Grŵp a Choleg

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	£000'	£000'
Eiddo Buddsoddi	175	175
Cyfanswm	175	175

Tabl 34 - Eiddo Buddsoddi

Mae'r Coleg yn priso eiddo ar werth y farchnad agored ar ddyddiad y fantolen. Cynhelir y prisiad gan syrfëwr annibynnol.

14, Dyledwyr

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn				
Symiau masnach derbyniadwy	1,849	1,849	893	893
Symiau sy'n ddyledus gan weithgareddau'r Grŵp				
Gweithgareddau is-gwmnïau	-	-	-	20
Gweithgareddau cysylltiedig	23	23	99	99
Rhagdaliadau ac incwm a gronnwyd	999	999	820	820
Symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru	1,706	1,706	3,183	3,183
Cyfanswm	4,577	4,577	4,995	5,015

Tabl 35 - Dyledwyr

Mae symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru yn ymwneud yn bennaf â thaliadau DSW a cheisiadau sy'n weddill ar gyfer Cronfeydd Cymdeithasol Ewrop (ESF) gan WEFO.

15, Buddsoddiadau

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Adneuo Tymor Byr	3,000	3,000	4,000	4,000
Cyfanswm	3,000	3,000	4,000	4,000

Tabl 36 - Buddsoddiadau

Cedwir adneuo mewn banciau a chymdeithasau adeiladu sy'n gweithredu ym marchnad Llundain ac fe'i trwyddedir gan yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol gyda thros dri mis o aeddfedrydd ar ddyddiad y fantolen. Mae'r llog ar yr adneuo hyn yn sefydlog am gyfnod yr adneuo adeg eu gosod.

16 Credydwyr – symiau'n ddyledus o fewn blwyddyn

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Benthyciadau banc a gorddrafftiau	85	85	1,558	1,558
Benthyciadau eraill	13	13	18	18
Credydwyr cyfalaf	308	308	457	457
Symiau masnach sy'n daladwy	830	830	902	899
Nawdd cymdeithasol a threth arall	697	697	984	984
Croniad gwyliau blynyddol	1,097	1,097	1,163	1,163
Croniadau ac incwm gohiriedig	3,002	3,002	2,982	2,982
Incwm gohiriedig - grantiau cyfalaf y llywodraeth	2,408	2,408	2,606	2,606
Incwm gohiriedig - grantiau reffeniw y llywodraeth	1,153	1,153	2,724	2,724
Cyfanswm	9,593	9,593	13,394	13,391

Tabl 37 - Credydwyr – Symiau'n Ddyledus o fewn Blwyddyn

17, Credydwyr – Symiau sy’n Ddyledus ar ôl Mwy na Blwyddyn

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Benthyciadau banc	223	223	308	308
Benthyciadau eraill	8	8	21	21
Incwm gohiriedig - grantiau cyfalaf y llywodraeth	11,044	11,044	11,699	11,699
Cyfanswm	11,275	11,275	12,028	12,028

Tabl 38 - Credydwyr – Symiau sy’n Ddyledus ar ôl Mwy na Blwyddyn

Benthyciadau Banc a Gorddrafftiau

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ymhen blwyddyn neu lai	85	85	1,558	1,558
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	90	90	84	84
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	133	133	224	224
Ymhen pum mlynedd neu fwy	-	-	-	-
Cyfanswm	308	308	1,866	1,866

Tabl 39 - Benthyciadau banc a gorddrafftiau

Mae benthyciad banc Lloyds yn ddiogel ac yn codi llog ar gyfradd sylfaenol ynghyd â 0.35% ar 31 Gorffennaf 2024. Mae'r benthyciad yn cael ei ad-dalu yn fisol a disgwylir i gwblhau'r taliad yn llawn erbyn 2028.

Roedd benthyciad banc HSBC yn ddiogel ac yn codi llog ar gyfradd sylfaenol ynghyd â 1.65%. Roedd y benthyciad yn cael ei ad-dalu yn fisol tan Hydref 2023 a bryd hynny cafodd y balans ei ad-dalu'n llawn.

Benthyciadau Eraill

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Ymhen blwyddyn neu lai	13	13	18	18
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	8	8	14	14
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	-	-	7	7
Ymhen pum mlynedd neu fwy	-	-	-	-
Cyfanswm	21	21	39	39

Tabl 40 - Benthyciadau banc a gorddrafftiau

Mae benthyciadau eraill yn ymwneud â benthyciad di-log Salix i ariannu gwelliannau ynni-effeithlonrwydd a gefnogir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r benthyciad cychwynnol o £86,150 yn ad-daladwy mewn rhandaliadau chwe-misol a chaiff ei ad-dalu'n llawn erbyn 2025. Mae benthyciadau eraill hefyd yn cynnwys Benthyciad 'Invest to Save' i ariannu'r gwaith o osod systemau gwresogi a rheoli a chefnogir hyn gan Lywodraeth Cymru. Pris y benthyciad yw £60,615 ac fe'i had-delir mewn wyth rhandaliad cyfartal, bydd y benthyciad wedi'i ad-dalu'n llawn erbyn 2026.

18, Offerynnau ariannol

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Asedau ariannol				
Asedau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio	20,414	20,414	23,188	23,181
Rhwymedigaethau ariannol				
Rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio	20,868	20,868	25,422	25,419

Tabl 42 - Offerynnau ariannol

Mae asedau ariannol sy'n offerynnau dyled yn cael eu mesur a'u hamorteiddio ar gost dyledwyr cyfyngedig (ac eithrio rhagdaliadau) ac arian parod a symiau sy'n cyfateb i arian parod.

Mae rhwymedigaethau ariannol a fesurir ar gost wedi'i hamorteiddio yn cynnwys credydwyr masnach, benthyciadau, symiau sy'n ddyledus gan bartion cysylltiedig a chredydwyr eraill.

19, Darpariaethau

Elfen Ariannol	Pensiynau uwch	Arall	Cyfanswm
	£000'	£000'	£000'
Ar 1 Awst 2023	678	527	1,205
Gwariant yn y cyfnod	(73)	-	(73)
Llog yn y flwyddyn	34	-	34
Symudiad yn y cyfnod	27	11	38
Gwerth llyfr net ar 31 Gorffennaf 2024	666	538	1,204

Tabl 43 - Darpariaethau

Mae darpariaeth y pensiwn uwch yn ymwneud â chost staff sydd eisoes wedi gadael gwasanaeth y Coleg ac ymrwymadau ar gyfer costau ad-drefnu na all y Coleg dynnu'n ôl yn rhesymol oddi wrthynt ar ddyddiad y fantolen. Mae'r ddarpariaeth hon wedi cael ei hail-gyfrifo yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan y cyrff ariannu.

Y prif dybiaethau ar gyfer y cyfrifiad hwn yw:

Tybiaethau Darpariaeth

Tybiaethau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	%	%
Chwyddiant prisiau	2.8	2.8
Cyfradd ddisgownt	4.8	5.0

Tabl 44 - Tybiaethau Darpariaeth

Mae darpariaethau eraill yn gysylltiedig â thaliadau adeiladau dadfeiliedig mewn perthynas ag eiddo ar les ac maent wedi cael eu hamcangyfrif gan syrfëwr siartredig annibynnol.

20, Cysoni Dyled Net (Grŵp)

Elfen Ariannol	Ar 1 Awst 2023	Llif arian	Newidiadau nad ydynt yn arian parod	Ar 31 Gorffennaf 2024
	£000'	£000'	£000'	£000'
Arian parod a'r cyfwerth	14,758	(1,358)	-	13,400
Adneuron arian parod	4,000	(1,000)	-	3,000
Cyfanswm	18,758	(2,358)	-	16,400
Benthyciadau banc yn ddyledus o fewn blwyddyn	1,558	(1,558)	85	85
Benthyciadau banc eraill yn ddyledus o fewn blwyddyn	18	(18)	13	13
Dyled yn ddyledus o fewn blwyddyn	1,576	(1,576)	98	98
Benthyciadau banc yn ddyledus ar ôl blwyddyn	308	-	(85)	223
Benthyciadau banc eraill yn ddyledus ar ôl blwyddyn	21	-	(13)	8
Dyled yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	329	-	(98)	231
Arian parod net	16,853	(782)	-	16,071

Tabl 45 - Cysoni Dyled Net (Grŵp)

21, Cyfalaf ac ymrwymïadau eraill

Elfen Ariannol	Grŵp a Choleg	
	2024	2023
	£000'	£000'
Ymrwymïadau wedi'u contractio ar 31 Gorffennaf	1,214	978
Cyfanswm	1,214	978

Tabl 46 - Cyfalaf ac Ymrwymïadau Eraill

22, Prydlesi

Ar 31 Gorffennaf roedd isfaswm taliadau prydles y Coleg o dan brydlesi gweithredu na ellir eu diddymu fel a ganlyn:

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben		Y flwyddyn ddaeth i ben	
	31 Gorffennaf		31 Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Grŵp	Coleg	Grŵp	Coleg
	£000'	£000'	£000'	£000'
Tir ac adeiladau				
Dim mwy na blwyddyn	232	232	232	232
Mwy na blwyddyn ac nid mwy na phum mlynedd	164	164	41	41
Mwy na phum mlynedd	-	-	-	-
Cyfanswm	396	396	273	273
Arall				
Dim mwy na blwyddyn	65	65	72	72
Mwy na blwyddyn ac nid mwy na phum mlynedd	65	65	129	129
Mwy na phum mlynedd	-	-	-	-
Cyfanswm	130	130	201	201

Tabl 47 - Prydlesi

Cyfanswm y taliadau prydles yn ystod y flwyddyn yw £327,000 (2023: £327,000) ar gyfer tir ac adeiladau a £55,000 (2023: £60,000) ar gyfer prydlesi eraill.

23, Rhwymedigaethau Amodol

Mae'r Coleg wedi rhoi gwarant i'r Weinyddiaeth Gyfiawnder mewn perthynas â pharhad gweithrediadau Novus Gower Limited.

24, Digwyddiadau ar ôl cyfnod yr adroddiad

Nid oes unrhyw ddigwyddiadau i'w hadrodd ar ôl dyddiad y fantolen.

25, Rhwymedigaethau Buddion wedi'u Diffinio

Mae gweithwyr y Coleg yn aelodau o ddau brif gynllun pensiwn: y Cynllun Pensiwn Athrawon Cymru a Lloegr (TPS) ar gyfer staff academiaidd a staff cysylltiedig; a Chronfa Bensiwn Dinas a Sir Abertawe (sef CPLIL) ar gyfer staff nad ydynt yn addysgu, a reolir gan Ddinas a Sir Abertawe. Mae'r ddau yn gynlluniau aml-gyflogwr â buddion wedi'u diffinio.

Rhwymedigaethau Buddion wedi'u Diffinio

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024 Coleg		Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023 Coleg	
	£000'	£000'	£000'	£000'
	Cynllun Pensiwn Athrawon: cyfraniadau a dalwyd CPLIL		3,653	
Cyfraniadau a dalwyd FRS 102 (28) (credyd)/tâl	3,130 (610)		2,820 1,020	
Tâl i'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr		2,520		3,840
Tâl pensiwn uwch i'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr		27		(99)
Cyfanswm Cost Pensiwn ar gyfer y Flwyddyn o fewn costau staff		6,200		7,067

Tabl 48 - Rhwymedigaethau Buddion wedi'u Diffinio

Mae'r costau pensiwn yn cael eu hasesu yn unol â chynghor actiwariaid cymwysedig annibynnol. Prisiad gwirioneddol ffurfiol diweddaraf y TPS oedd 31 Mawrth 2020 a 31 Mawrth 2022 ar gyfer CPLIL. Roedd cyfanswm y cyfraniadau yn cyfateb i £793,000 (2023: £901,000) oedd yn daladwy i'r cynlluniau ar 31 Gorffennaf ac maent wedi'u cynnwys o fewn credydwyr.

Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae'r TPS yn gynllun buddion wedi'u diffinio, cyfrannol, statudol a reolir gan Reoliadau Pensiynau Athrawon 2010 ac, o 1 Ebrill 2014, gan Reoliadau Cynllun Pensiwn Athrawon 2014. Mae'r rheoliadau hyn yn gymwys i athrawon mewn ysgolion a sefydliadau addysgol eraill. Mae aelodaeth yn awtomatig i athrawon a darlithwyr amser llawn. Gall athrawon a darlithwyr optio allan o'r cynllun TPS.

Cynllun heb ei ariannu yw'r TPS ac mae aelodau'n cyfrannu ar sail 'talu wrth fynd' - mae'r cyfraniadau hyn, ynghyd â rhai'r gweithwyr, yn cael eu credydu i'r Trysorlys o dan drefniadau a lywodraethir gan y Ddeddf uchod. Telir buddion ymddeol a phensiynau eraill gan arian cyhoeddus a ddarperir gan y Senedd.

O dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102 (28.11), mae'r TPS yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Nid yw'r Coleg yn gallu adnabod ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun.

Yn unol â hynny, mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i'r cynllun fel pe bai'n cynllun cyfraniadau wedi'u diffinio. Mae'r Coleg wedi amlinellu uchod yr wybodaeth sydd ar gael ar y cynllun a'r goblygiadau i'r Coleg o ran y cyfraddau cyfraniadau disgwylidig.

Gwneir prisiadau TPS yn unol â rheoliadau Deddf Pensiwn Gwasanaeth Cyhoeddus 2013. Mae prisiadau yn credydu cyfrif pensiwn athrawon ar raddfa enillion wirioneddol, dim ond os yw'r arian yn cael ei fuddsoddi mewn buddsoddiadau tybiannol sy'n cynhyrchu'r raddfa wirioneddol honno.

Cafodd adolygiad actiwaraidd o'r TPS ei gynnal ar 31 Mawrth 2020. Cyhoeddwyd yr adroddiad prisio gan yr Adran Addysg (yr Adran) ym mis Hydref 2023. Nododd y prisiad cyfanswm o £262 biliwn ar gyfer rhwymedigaethau gwasanaeth (pensiynau sy'n cael eu talu ar hyn o bryd, ac amcangyfrif o gostau buddion yn y dyfodol), a £222 biliwn ar gyfer asedau tybiannol (amcangyfrif o gyfraniadau yn y dyfodol, ynghyd â'r buddsoddiadau tybiannol a ddelir ar y dyddiad prisio) sy'n rhoi diffyg gwasanaeth tybiannol o £40 biliwn (o gymharu â £22 biliwn ym mhrisiad 2016).

O ganlyniad i'r prisiad, cododd cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr newydd i 28.68% o fis Ebrill 2024 (o gymharu â 23.68% cyn y dyddiad hwn).

Mae copi llawn o'r adroddiad prisio a'r dogfennau ategol i'w gweld ar wefan y Cynllun Pensiwn Athrawon.

Roedd cyfanswm o £3,653,000 (2023: £3,326,000) o gostau pensiwn wedi cael ei dalu i'r TPS yn ystod y flwyddyn.

FRS 102 (28)

O dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102 (28.11), mae'r TPS yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Nid yw'r Coleg yn gallu adnabod ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun.

Yn unol â hynny, mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i'r cynllun fel pe bai'n cynllun cyfraniadau wedi'u diffinio. Mae'r Coleg wedi amlinellu uchod yr wybodaeth sydd ar gael ar y cynllun a'r goblygiadau i'r Coleg o ran y cyfraddau cyfraniadau disgwylidig.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae CPLIL Dinas a Sir Abertawe yn gynllun buddion wedi'u diffinio a ariennir, ac mae'r asedau yn cael eu dal ar wahân mewn cronfeydd a weinyddir gan Awdurdod Lleol Dinas a Sir Abertawe. Cyfanswm y cyfraniadau a wnaed ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024 oedd £4,070,000 (2023: £3,660,000) ac o'r cyfanswm hwn roedd £3,130,000 (2023: £2,820,000) yn gyfraniadau gan gyflogwyr a £940,000 (2023: £840,000) yn gyfraniadau gan gyflogogion.

Ar 1 Ebrill 2023, cytunwyd ar gyfradd o 21.0% (21.3% cyn Ebrill 2023) i gyflogwyr a chyfradd o 5.5% i 12.5% i weithwyr, yn dibynnu ar eu cyflog.

Ar 26 Hydref 2018, trosglwyddwyd yr Uchel Lys ddyfarniad oedd yn ymwneud â chynlluniau pensiwn buddiannau diffiniedig Grŵp Bancio Lloyds. Daeth y dyfarniad i'r casgliad y dylid y cynlluniau gydraddoli buddianau pensiwn dynion a menywod mewn perthynas ag isafswm budd-daliadau pensiwn gwarantedig (GMP). Mae effaith y dyfarniad hwn a hefyd dyfarniad McCloud wedi'u cymryd i ystyriaeth wrth gyfrifo'r rhwymedigaeth sy'n codi yn CPLIL.

Prif Dybiaethau Actiwaraidd

Mae'r wybodaeth ganlynol yn seiliedig ar brisiad actiwaraidd llawn o'r gronfa ar 31 Mawrth 2022 wedi'i ddiweddarau i 31 Gorffennaf 2024 gan actiwari annibynnol cymwysedig.

Tybiaethau Prisio Actiwaraidd

Tybiaethau	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf		
	2024	2023	2022
	%	%	%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.1	4.1	4.1
Cynnydd mewn pensiynau yn y dyfodol	2.6	2.6	2.6
Cyfradd ddisgownt ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun	5.0	5.0	3.4
Tybiaeth chwyddiant (CPI)	2.6	2.6	2.6
Newid pensiynau i gyfandaliadau	80	80	80

Tabl 49 - Tybiaethau Prisio Actiwaraidd

Tybiaethau eraill

Defnyddir Gorchmynion Cynnydd Pensiwn i osod lefel y codiadau pensiwn o 1 Ebrill bob blwyddyn, gan gyfeirio at y newid mewn chwyddiant CPI dros y 12 mis hyd at y mis Medi blaenorol, a gyhoeddwyd ym mis Hydref. Roedd hyn yn 1.7% ac yn is na'r dybiaeth CPI a osodwyd gan gyflogwyr ar 31 Gorffennaf 2024. Er bod Gorchmynion Cynnydd Pensiwn bob amser wedi'u pennu gan gyfeirio at CPI mis Medi am y 10 mlynedd diwethaf a RPI mis Medi am yr 20 mlynedd flaenorol, nid ydynt yn cael eu gosod yn awtomatig a dim ond gyda sicrwydd llwyr y maent yn hysbys pan fydd y Gorchmynion Cynnydd Pensiwn yn cael ei ddeddfu gan y Senedd, sydd fel arfer ym mis Ebrill y flwyddyn ganlynol. Yn yr un modd, nid oedd lefel debygol Gorchmynion Cynnydd Pensiwn 2023 sydd ar ddod yn hysbys ar 31 Gorffennaf. O ganlyniad, nid oes unrhyw addasiad wedi'i wneud i gydnabod Gorchmynion Cynnydd Pensiwn 2024 posibl o fewn y rhagdybiaeth CPI.

Ym mis Mehefin 2023 dyfarnodd yr Uchel Lys yn achos Virgin Media Limited v NTL Pension Trustees. Y dyfarniad oedd bod rhai diwygiadau i reolau'r cynllun pensiwn yn annyls heb y cadarnhad actiwaraidd cywir. Apeliwyd yn erbyn dyfarniad yr Uchel Lys. Mewn dyfarniad a gyflwynwyd ar 25 Gorffennaf 2024, cadarnhaodd y Llys Apêl yn unfrydol benderfyniad yr Uchel Lys. Ar ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn, er ei bod yn hysbys bod potensial i rwymedigaethau pensiwn ychwanegol gael eu cydnabod o ganlyniad i'r dyfarniad hwn, nid yw'r effaith mewn termau ariannol yn hysbys ac mae'n rhesymol dod i'r farn nad oes modd ei amcangyfrif yn rhesymol. Yn unol â hynny, ni wnaed unrhyw addasiadau i adlewyrchu effaith y dyfarniad yn y datganiadau ariannol hyn. Bydd y Coleg yn parhau i fonitro'r datblygiadau ac ystyried yr effaith ar rwymedigaethau CPLIL a gydnabyddwyd.

Mae'r rhagdybiaethau marwolaeth cyfredol yn caniatáu ar gyfer gwelliannau mewn cyfraddau marwolaeth yn y dyfodol. Dyma'r disgwyliad oes tybiedig wrth ymddeol yn 65 oed:

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024 Coleg Blynedd.	2023 Coleg Blynedd.
<i>Ymddeol heddiw</i>		
Dynion	21.5	21.7
Menywod	24.1	24.2
<i>Ymddeol mewn 20 mlynedd</i>		
Dynion	21.8	22.3
Menywod	24.9	25.3

Tabl 50 - Cyfraddau marwolaethau

Elfen Ariannol	Gwerth Teg ar 31 Gorffennaf	
	2024 Coleg £000'	2023 Coleg £000'
Offerynnau Ecwiti	63,960	56,740
Bondiau'r llywodraeth	4,580	3,470
Eiddo	2,690	3,550
Arian parod	360	460
Bondiau corfforaethol	3,950	5,400
Arall	14,170	7,480
Cyfanswm gwerth teg asedau'r cynllun	89,710	77,100
Adenillion gwirioneddol ar asedau'r cynllun	10,290	2,490

Tabl 51 - Dyrannu asedau

Y symiau a gynhwysir ar y fantolen o ran y cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio yw:

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Gwerth teg asedau'r cynllun	89,710	77,100
Gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun	(68,730)	(64,430)
Statws ariannu	20,980	12,670
Ased heb ei gydnabod*	(20,980)	(12,670)
Pensiynau net ased/(rhwymedigaeth)	-	-

Tabl 52 - Cysoni statws ariannu i'r fantolen

*Ar 31 Gorffennaf 2024, roedd yr adroddiadau actiwaraid yn nodi gwaged dybiannol ar gyfran y Coleg o gynllun pensiwn CPLIL o £20.98 miliwn (2023: £12.67 miliwn). O dan FRS 102 (28.22) dylid cydnabod gwaged cynllun fel ased cynllun buddion diffiniedig dim ond os gall endid adennill y warged naill ai drwy gyfraniadau llai yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o'r cynllun. Ar yr un pryd, lle mae endid yn dymuno cydnabod ased oherwydd bod rheolwyr yn ystyried y bydd yr endid yn gallu adennill y warged trwy gyfraniadau gostyngol yn y dyfodol, mae FRS 102 yn cyfeirio at IFRIC 14/IAS 19 am yr egwyddorion mesur. Mae hwn yn nodi mai'r ased diffiniedig net yw'r warged, wedi'i addasu ar gyfer unrhyw effaith o gyfyngu ar ased buddion diffiniedig net i'r uchafswm asedau. Yr uchafswm asedau yw gwerth presennol unrhyw fuddion economaidd sydd ar gael ar ffurf gostyngiadau mewn cyfraniadau i'r cynllun yn y dyfodol. Mae'r budd cyfrifyddu economaidd hwn fel arfer yn cael ei gymryd ar gyfer cynllun parhaus fel "Gwerth presennol net cost gwasanaeth y dyfodol llai gwerth presennol cyfraniadau cyflogwr yn y dyfodol dros oes y cyflogwr yn y dyfodol (anfeidraidd)". Yn achos y Coleg, er bod gwaged cynllun dybiannol o £20.98 miliwn (2023: £12.67 miliwn), y terfyn asedau a bennwyd fel uchod oedd £dim (2023: £dim) Felly, nid oes unrhyw ased wedi'i gydnabod.

Y symiau a gydnabyddir yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr o ran y cynllun yw:	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Symiau a gynhwysir mewn costau staff		
Cost bresennol y gwasanaeth	2,520	3,840
Cost trwy gwtogi	-	-
Cyfanswm	2,520	3,840
Symiau a gynhwysir mewn llog a chostau cyllid eraill		
Cost llog ar ased/(rhwymedigaeth) wedi'i ddiffinio cyn cyfyngiad ased	(710)	90
Cost llog ar ased heb ei gydnabod	630	-
Llog net (credyd) / tâl	(80)	90
Y swm a gydnabyddir mewn Incwm Cynhwysfawr Arall		
Adenillion ar asedau'r cynllun pensiwn	6,380	(10)
Enillion/(Colledion) profiad sy'n codi ar ymrwymadau buddion wedi'u diffinio	610	17,720
Cost llog ar ased heb ei gydnabod	630	-
Addasiad o ran asedau heb eu cydnabod	(8,310)	(12,670)
Cyfanswm	(690)	5,040

Tabl 53 - taliadau pensiwn FRS102

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Llog net (rhwymedigaeth)/ased wedi'i ddiffinio yn y cynllun ar 1 Awst	12,670	(3,930)
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost bresennol y gwasanaeth	(2,520)	(3,840)
Cyfraniadau cyflogwyr	3,130	2,820
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	-	-
Cost trwy gwtogi	-	-
Llog net ar y (rhwymedigaeth)/ased wedi'i diffinio	710	(90)
Enillion neu golled actiwaraid	6,990	17,710
	20,980	12,670
Addasiad o ran asedau heb eu cydnabod	(20,980)	(12,670)
Ased/(rhwymedigaeth) buddion diffiniedig net ar 31 Gorffennaf	-	-

Tabl 54 - Symudiad mewn ased/rhwymedigaeth pensiwn

Cysoni Asedau a Rhwymedigaethau

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	64,430	76,450
Cost bresennol y gwasanaeth	2,520	3,840
Cost llog	3,200	2,590
Cyfraniadau gan gyfranogion y Cynllun	940	840
Enillion a cholledion profiad ar ymrwymadau buddion wedi'u diffinio	(610)	(17,720)
Amcangyfrif buddion a dalwyd	(1,750)	(1,570)
Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol	-	-
Cwtogiadau a setliadau	-	-
Ymrwymadau buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	68,730	64,430

Tabl 55 - Symudiad mewn rhwymedigaethau buddion diffiniedig

Newidiadau yng ngwerth teg asedau'r cynllun

	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg	Coleg
	£000'	£000'
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cynllun	77,100	72,520
Llog ar asedau'r cynllun	3,910	2,500
Adenillion ar asedau'r cynllun	6,380	(10)
Cyfraniadau cyflogwyr	3,130	2,820
Cyfraniadau gan gyfranogion y Cynllun	940	840
Amcangyfrif buddion a dalwyd	(1,750)	(1,570)
Gwerth teg asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	89,710	77,100

Tabl 56 – Symudiad yng ngwerth teg asedau'r cynllun

Gweithredodd Track Training Limited gynllun pensiwn NEST o fis Tachwedd 2016. Roedd cyfraniadau'r cwmni i'r cynllun yn 3% o'r tâl pensiynadwy.

Cyfanswm cyfraniadau'r cwmni yn ystod y flwyddyn oedd £dim (2023: £3,000). Cyfanswm taladwy ar ddiwedd y flwyddyn oedd £dim (2023: £dim).

26, Trafodion Parti Perthynol

Oherwydd natur gweithrediadau'r Coleg a chyfansoddiad y Corff Llywodraethu sy'n deillio o sefydliadau sector cyhoeddus a phreifat lleol, mae'n anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau y gall fod gan aelod o'r Corff Llywodraethu fudd ynndynt. Mae pob trafodiad sy'n cynnwys sefydliadau o'r fath yn cael eu cynnal ar hyd braich ac yn unol â rheoliadau ariannol a gweithdrefnau caffael arferol y Coleg.

Cyfanswm y costau a dalwyd i'r Llywodraethwyr neu ar eu rhan yn ystod y flwyddyn oedd £745; sef tri Llywodraethwr (2023: £20; 1 Llywodraethwr). Mae hyn yn cynrychioli costau teithio a chynhaliath a chostau eraill allan o boced a godir wrth fynd i gyfarfodydd Llywodraethwyr a digwyddiadau eraill yn eu capasiti swyddogol.

Nid yw'r un Llywodraethwr (ac eithrio'r Prif Swyddog Gweithredol, y Pennaeth, staff-lywodraethwyr neu'r Swyddog UCM) wedi derbyn unrhyw daliad cydnabyddiaeth neu daliadau wedi'u hepgor gan y Coleg neu ei is-gwmnïau yn ystod y flwyddyn (2023: Dim).

Trafodion Parti Perthynol

Parti perthynol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31		Y flwyddyn ddaeth i ben 31	
	Gorffennaf		Gorffennaf	
	2024	2024	2023	2023
	Incwm	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000'	£000'	£000'	£000'
Dinas a Sir Abertawe	4,290	90	1,042	78
Prifysgol Abertawe	188	91	147	13
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	12	2	11	-
Capel y Bedyddwyr Penuel	-	4	-	105
Bevan Buckland LLP	-	-	-	11
Agored Cymru	-	75	-	87
Novus Gower Limited	233	-	99	-
Track Training Limited	-	-	20	273

Tabl 57 - Trafodion parti perthynol

Mae gan y Coleg ddau Lywodraethwr sydd hefyd yn Gynghorwyr sy'n cynrychioli Dinas a Sir Abertawe. Mae incwm a gwariant y flwyddyn yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth o wasanaethau addysgiadol a chludiant. Mae'r incwm yn cynnwys grantiau o'r Gronfa Ffyniant Gyffredin sef £3,880,000 (2023: £566,000).

Mae un Llywodraethwr yn gweithio ym Mhrifysgol Abertawe ac mae incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â chyflenwi gwasanaethau addysgol a chyfleusterau chwaraeon.

Mae gan un Llywodraethwr gysylltiadau â Chapel y Bedyddwyr Penuel. Mae gwariant yn ymwneud â phrynu llain o dir.

Mae un Llywodraethwr yn gweithio ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe. Mae incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â darparu gwasanaethau addysgiadol.

Mae un Llywodraethwr yn Bartner Rheoli i Bevan Buckland LLP. Mae'r gwariant yn ymwneud â pharatoi adroddiad diwydrwydd dyladwy ariannol.

Un Llywodraethwr yw Prif Swyddog Gweithredol Agored Cymru, sef corff dyfarnu. Mae gwariant yn ymwneud â ffioedd cofrestru ac ardystio.

Mae Novus Gower Limited yn gwmni cysylltiol y mae gan y Coleg 40% o gyfranddaliadau ynddo. Darparodd y Coleg wasanaethau rheoli i'r cwmni yn ystod y flwyddyn.

Roedd Track Training Limited yn is-gwmni a ddarparodd wasanaethau addysg a hyfforddiant. Darparodd y Coleg wasanaethau rheoli i'r cwmni yn ystod y flwyddyn flaenorol.

Prosiect Addysg Gymunedol Cenia (PAGC) - Rhif Elusen 1163597

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024 Coleg £000'	2023 Coleg £000'
Balans ar 1 Awst	-	-
Incwm trwy roddion	4	3
Cyfanswm	4	3
Talwyd i dderbynyddion	(4)	(3)
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	-	-

Mae Prosiect Addysg Gymunedol Cenia (PAGC) yn elusen a gefnogir gan staff a myfyrwyr i gefnogi datblygiad addysg a lleddfu tlodi plant sy'n byw yn ardal Sigomre yng ngorllewin Cenia trwy ddarparu cefnogaeth ac arian i ysgol gynradd Madungu yng Nghenia. Mae Prif Swyddog Gweithredol y Coleg yn dal swydd Cadeirydd bwrdd yr elusen ac awgrymir bod ganddo reolaeth sylweddol ar reolaeth a chyfeiriad yr elusen.

27, Symiau a dalwyd fel asiant

Mae'r Coleg yn talu nifer o gronfeydd ar ran Llywodraeth Cymru. I fyfyrwyr yn unig y mae grantiau cyrff ariannu ar gael. Y cronfeydd yw:

Cronfeydd Ariannol Wrth Gefn (CAWG)

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024 Coleg £000'	2023 Coleg £000'
Grantiau CAWG – symiau heb eu gwario o'r flwyddyn flaenorol	21	19
Grantiau CAWG – cymorth dysgwyr yn ôl disgrisiwn	673	711
Cyfanswm	694	730
Talwyd i fyfyrwyr	673	(688)
Costau gweinyddu	(21)	(21)
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	-	21

Tabl 58 - Cronfeydd Ariannol Wrth Gefn (CAWG)

Mae'r grant cymorth dysgwyr yn ôl disgrisiwn yn ymwneud â'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn a dim ond gweithredu fel asiant talu y mae'r Coleg ar ran Llywodraeth Cymru. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr Dysgu Seiliedig ar Waith

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg £000'	Coleg £000'
Balans ar 1 Awst	(36)	(149)
Grantiau'r Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr	54	255
Cyfanswm	18	106
Talwyd i gyfranogwyr	(26)	(139)
Costau gweinyddu	(1)	(3)
Balans ar 31 Gorffennaf	(9)	(36)

Tabl 59 - Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr Dysgu Seiliedig ar Waith

Mae'r Cynllun Cymhelliant Cyflogwyr yn gynllun lle mae'r Coleg ond yn gweithredu fel asiant talu ar ran Llywodraeth Cymru. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Cynllun Kickstart

Elfen Ariannol	Y flwyddyn ddaeth i ben 31 Gorffennaf	
	2024	2023
	Coleg £000'	Coleg £000'
Balans ar 1 Awst	7	7
Grant Kickstart	-	-
Cyfanswm	7	7
Talwyd i gyfranogwyr	-	-
Costau gweinyddu	-	-
Balans ar 31 Gorffennaf	7	7

Tabl 60 - Cynllun Kickstart

Mae cynllun Kickstart yn gynllun lle mae'r Coleg ond yn gweithredu fel asiant talu ar ran yr Adran Gwaith a Phensiynau. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig felly wedi'u heithrio o'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr.

Coleg Gŵyr Abertawe
Gower College Swansea

☰ Campws Tycoch
Sgeti

Abertawe
SA2 9EB

✉ Finance@GCS.ac.uk

☎ 01792 284061